



Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

29. juuni 2018*

Avalik teenistus – Lepingulised töötajad – Personalieeskirjade artikkel 24 – Abitaotlus – Personalieeskirjade artikkel 12a – Psühholoogiline ahistamine – Töökohal ahistamise ja selle ärahoidmisega tegelev nõuandekomitee – Abitaotluse rahuldamata jätmise otsus – Õigus olla ära kuulatud – Võistlevuse põhimõte – Nõueandekomitee arvamuse ja tunnistajate ülekuulamise protokollide edastamisest keeldumine – Haldusmenetluse kestus – Mõistlik aeg

Kohtuasjas T-218/17,

HF, endine Euroopa Parlamendi lepinguline abiteenistuja, esindaja: advokaat A. Tymen,

hageja,

versus

Euroopa Parlament, esindajad: E. Taneva ja M. Ecker,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 270 alusel esitatud nõue esiteks tühistada parlamendi 3. juuni 2016. aasta otsus, millega selle institutsiooni teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus jättis rahuldamata hageja 11. detsembril 2014 esitatud abitaotluse, ning teiseks hüvitada kahju, mis talle väidetavalt tekitati rikkumistega, mille see asutus pani toime abitaotluse menetlemisel,

ÜLDKOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president I. Pelikánová, kohtunikud V. Valančius, P. Nihoul, J. Svenningsen (ettekandja) ja U. Öberg,

kohtusekretär: ametnik M. Marescaux,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 23. veebruari 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Euroopa Parlamendi teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus võttis hageja HF-i tööle abiteenistujana, mis oli enne 1. maid 2004 kehtinud Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimustes (edaspidi „muude teenistujate teenistustingimused“) ette nähtud ametikoha kategooria, sõlmides temaga järjestikusi lepinguid 6. jaanuarist kuni 14. veebruarini 2003, 15. veebruarist kuni 31. märtsini 2003, 1. aprillist kuni 30. juunini 2003 ja 1. juulist kuni 31. juulini 2003. Hageja määrati teabe ja avalike suhete peadirektoraadi (nüüd teabevahetuse peadirektoraat) meediadirektoraadi audiovisuaalosalosakonda, millest hiljem sai audiovisuaalüksus (edaspidi „audiovisuaalüksus“). Ta täitis seal B-kategooria V rühma 3. järgu assistendi ülesandeid.
- 2 Seejärel töötas hageja audiovisuaalüksuse tootmiskorraldusega seotud ülemäärase töökoormuse katmiseks tootmiskorraldajana 1. augustist 2003 kuni 31. märtsini 2005 äriühingus, mille asukoht on Prantsusmaal ning mis osutab parlamendile teenuseid.
- 3 Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus võttis hageja uuesti tööle, seekord audiovisuaalüksuse lepingulise töötajana 1. aprillist 2005 kuni 31. jaanuarini 2006 ning seejärel samas üksuses ajutise teenistujana 1. veebruarist 2006 kuni 31. jaanuarini 2012.
- 4 Hageja töötas lepingulise abiteenistujana audiovisuaalüksuses järjestikuste tähtajaliste lepingute alusel 1. veebruarist 2012 kuni 31. maini 2015.
- 5 Hageja jäi 26. septembrist 2014 haiguspuhkusele ning ei ole sellest ajast alates parlamendis tööle naasnud.
- 6 Parlamendi peasekretärile (edaspidi „peasekretär“) adresseeritud 11. detsembri 2014. aasta kirjas, mille koopia ta saatis töökohal ahistamise ja selle ärahoidmisega tegeleva nõuandekomitee (edaspidi „nõuandekomitee“) esimehele, parlamendi presidendile ja personali peadirektoraadi peadirektorile (edaspidi „personali peadirektor“), esitas hageja Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade (edaspidi „personalieeskirjad“) artikli 90 lõike 1 alusel abitaotluse personalieeskirjade artikli 24 tähenduses (edaspidi „abitaotlus“); nimetatud artiklid on analoogia alusel lepinguliste töötajate suhtes kohaldatavad vastavalt Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste artiklitele 92 ja 117.
- 7 Hageja väitis oma abitaotluse põhistamiseks, et audiovisuaalüksuse juhataja ahistas teda psühholoogiliselt: ahistamine väljendus tema väitel juhataja käitumises ning suulises ja kirjalikus eneseväljenduses eeskätt töökoosolekutel. Ta palus võtta kiireloomulised meetmed tema koheseks kaitseks eeldatava ahistaja eest ning teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusel algatada haldusjuurdlus asjaolude toimumise tuvastamiseks.
- 8 Personali peadirektoraadi ressursside direktoraadi personaliüksuse (edaspidi „personaliüksus“) juhataja RN, kes oli ühtlasi nõuandekomitee esimees, kinnitas 13. jaanuari 2015. aasta kirjas, et hageja abitaotlus oli kätte saadud, ning teavitas hagejat sellest, et taotlus oli edastatud personali peadirektorile, kes teeb teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isikuna abitaotluse kohta otsuse nelja kuu jooksul, ning et kui selle tähtaja möödumisel otsust ei ole tehtud, võib lugeda, et abitaotlus on jäetud vaikimisi rahuldamata ning selle vaikimisi tehtud otsuse peale võib esitada kaebuse personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel.
- 9 Hageja õigusnõustaja andis 23. jaanuari 2015. aasta kirjas personali peadirektorile muu hulgas teada, et audiovisuaalüksuse juhatajat on teavitatud abitaotluse esitamisest ja haldusjuurdluse algatamisest teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse poolt. Kuna see teave oli kantud audiovisuaalüksuse koosoleku protokollis, siis jõudis mõningane konfidentsiaalne info mitte ainult hageja kolleegideni, vaid

ka mõne institutsioonivälise isikuni. Üksuse juhataja teatas sellel koosolekul samuti, et hageja ei naase audiovisuaalüksusesse ja seetõttu tuleb hakata mõtlema, kuidas muuta hageja juhitud audiovisuaalüksuse allüksuse „Newsdesk Hotline“ (edaspidi „Newsdesk Hotline“) struktuuri.

- 10 Parlamendi personali peadirektoraadi personaliarenduse direktoraadi lepinguliste töötajate ja parlamendiliikmete registreeritud assistentide töölevõtmise üksuse üks töötaja edastas 26. jaanuari 2015. aasta e-kirjaga hagejale „teate, milles kinnitatakse [tema] teise teenistusüksusesse üleviimist alates 21. [jaanuarist] 2015“. Selles teates, mille kuupäev oli samuti 26. jaanuar 2015, oli märgitud, et hageja viiakse tagasiulatuvalt 21. jaanuarist 2015 üle teabevahetuse peadirektoraadi kodanikega suhtlemise direktoraadi Euroopa Liidu külastusprogrammi üksusesse ning tema teenistuslepingusse ei tehta ühtegi teist muudatust peale ametikoha muutmise.
- 11 Personali peadirektor vastas 4. veebruari 2015. aasta kirjas (edaspidi „4. veebruari 2015. aasta otsus“) hageja õigusnõustaja 23. jaanuari 2015. aasta kirjale, et hageja suhtes on võetud meede audiovisuaalüksuse juhatajast eemaldamiseks, mille kohaselt viiakse hageja üle külastusprogrammi üksusesse. Seoses andmetega, mis audiovisuaalüksuse juhataja oli avalikustanud selle üksuse koosolekul, oli kirjas märgitud, et neid andmeid „tuleb lugeda [hageja] huvides võetud eemaldamismeetme kontekstis esitatuks, mitte üksuse teiste töötajate hirmutamiseks mõelduna [ja] kindlasti ei tohi neid käsitada [hageja] ahistamise uue ilminguna“. Lisaks andis personali peadirektor hagejale teada, et ta on pärast hageja toimiku põhjalikku läbivaatamist ja vastuseks haldusjuurdluse alustamise taotlusele otsustanud edastada toimiku nõuandekomiteele, mille esimees hoiab hagejat kogu edasise arenguga kursis. Personali peadirektor leidis, et sellega on ta abitaotlusele vastanud ja selle tõttu on tema pädevusvaldkonnas hageja „toimiku menetlemine lõpetatud“.
- 12 Hageja õigusnõustaja palus 12. veebruari 2015. aasta kirjas personali peadirektoril ühest küljest selgitada 4. veebruari 2015. aasta otsuses teatavaks tehtud meetme ulatust ja muu hulgas täpsustada, kas hageja suhtes võetud eemaldamismeede on ajutine. Teisest küljest juhtis õigusnõustaja peadirektori tähelepanu sellele, et töökohal ahistamise ja selle ärahoidmisega tegeleva nõuandekomitee sise-eeskirjade (edaspidi „ahistamisalased sise-eeskirjad“) ning eeskätt nende artiklite 14 ja 15 kohaselt ei ole nõuandekomitee pädev abitaotluse kohta otsust tegema. Ta on nimelt üksnes pädev edastama konfidentsiaalse aruande peasekretärile, kelle ülesanne on igal juhul võtta meetmed sise-eeskirjade artikli 16 alusel. Hageja oli seetõttu seisukohal, et mitte nõuandekomitee, vaid personali peadirektor kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus oli endiselt tema abitaotluse kohta otsuse tegemiseks pädev isik.
- 13 Personali peadirektor kordas 4. märtsi 2015. aasta kirjas oma seisukohta, et otsusega edastada abitaotlus nõuandekomiteele oli ta „[oma] pädevusvaldkonnas [...] toimiku menetlemine lõpetatud“ ning et ehkki parlamendi juhatus oli andnud talle teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse pädevuse personalieeskirjade artikli 24 alusel esitatud abitaotluse kohta otsuste tegemiseks, ei tohi ta sellegipoolest eirata ahistamisalaseid sise-eeskirju, mis panevad üksnes peasekretärile ülesande võtta meetmed võimaliku kestva ahistamise vastu. Ta märkis lisaks, et eemaldamismeede, millega hageja viidi audiovisuaalüksusest üle külastusprogrammi üksusesse, võeti nii asjaomase isiku nõudmisel, mida ta abitaotluses väljendas, kui ka „teenistuse huvides, et rahuldada [külastusprogrammi üksuse] suurenenud vajadusi“, ning teisele ametikohale üleviimine jääb kuni lepingu lõppemiseni jõusse.
- 14 Nõuandekomitee kutsus 17. märtsi 2015. aasta e-kirjaga hageja ärakuulamisele 25. märtsil 2015.
- 15 Hageja esitas 24. aprilli 2015. aasta kirjaga personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel kaebuse esiteks üleviimise otsuse peale, kuivõrd selle otsusega viis teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus hageja külastusprogrammi üksusesse üle alaliselt, mitte ajutistelt; teiseks 4. veebruari 2015. aasta otsuse peale, millega personali peadirektor tegi otsuse abitaotluse kohta, lugedes juhtumi menetluse „tema pädevusvaldkonnas“ lõppenuks, ning kolmandaks otsuse peale, mis tehti 11. aprillil 2015 ja millega teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus jättis abitaotluse vaikimisi rahuldamata.

- 16 Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus otsustas 28. mai 2015. aasta otsuses, mis oli tehtud vastusena hageja 22. mail 2015 esitatud taotlusele tema teenistuslepingu pikendamise kohta, et seda lepingut ei pikendata, kuna külastusprogrammi üksuses, kuhu ta oli määratud, ei ole lisatööjõu vajadus enam põhjendatud (edaspidi „pikendamata jätmise otsus“).
- 17 Peasekretär kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus otsustas 20. augusti 2015. aasta kirjas hageja 24. aprilli 2015. aasta kaebuse osaliselt rahuldada (edaspidi „20. augusti 2015. aasta otsus“). Hageja külastusprogrammi üksusesse üleviimise kohta märkis peasekretär, et see üleviimine oli paratamatult ajutine ja see pidi kestma kogu haldusjuurdluse aja, mis oli veel pooleli, ning lükkas eemaldamiseetme põhjendatuse ja rakendamise korra kohta esitatud hageja argumendid põhiosas tagasi.
- 18 Seevastu otsustas peasekretär 20. augusti 2015. aasta otsuses 4. veebruari 2015. aasta otsust muuta osas, milles personali peadirektor ekslikult leidis, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus on abitaotlusega seotud menetluse lõpetanud. Ta täpsustas sellega seoses, et kõnealuse abitaotluse kohta teeb personali peadirektor hiljem lõpliku otsuse ning et seega ei ole vastupidi hageja väidetele tehtud mingit otsust, millega abitaotlus oleks jäetud vaikimisi rahuldamata, mistõttu sellest tulenevalt oli tema kaebus selles osas vastuvõetamatu.
- 19 Hageja esitas ELTL artikli 270 alusel 17. novembril 2015 Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu kantseleisse saabunud hagi, mis esialgu registreeriti numbriga F-142/15 ja milles ta palus eelkõige tühistada teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse vaikimisi tehtud otsuse, mis tema sõnul tehti 11. aprillil 2015 ja millega teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus jättis abitaotluse rahuldamata, ning tühistada 20. augusti 2015. aasta otsuse, millega 24. aprilli 2015. aasta kaebus jäeti rahuldamata.
- 20 Personali peadirektor teavitas 8. detsembri 2015. aasta kirjas hagejat oma kavatsusest lugeda tema abitaotlus põhjendamatuks pärast eeskätt audiovisuaalüksuse juhataja ning selle üksuse 14 teise ametniku ja teenistuja ärakuulamist nõuandekomitee poolt. Personali peadirektor palus Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punkti a alusel hagejal esitada oma seisukohad seoses tema kavatsusega lugeda abitaotlus põhjendamatuks: seisukohtade esitamiseks pakkus ta välja kas vestluse või nende kirjaliku esitamise vastavalt hageja äranägemisele. Hagejale määrati oma eelistuse personali peadirektorile teatamiseks 20. detsembril 2015 lõppev tähtaeg.
- 21 Hageja õigusnõustaja teatas 17. detsembri 2015. aasta kirjas personali peadirektorile, et hageja esitab oma seisukohad kirjalikult. Tuginedes selles osas 23. septembri 2015. aasta kohtuotsusele *Cerafogli vs. EKP* (T-114/13 P, EU:T:2015:678), taotles ta sellegipoolest, et talle edastataks nõuandekomitee – tema sõnade kohaselt „juurdluse“ – aruanne; ta kordas seda taotlust 5. veebruari 2016. aasta kirjas.
- 22 Personali peadirektor määras 9. veebruari 2016. aasta kirjas hagejale 1. aprillil 2016 lõppeva tähtaja seisukohtade esitamiseks tema kavatsuse kohta jätta abitaotlus rahuldamata. Ta teatas hagejale lisaks, et nõuandekomitee oli talle saatnud vaid arvamuse, mille kohaselt hageja puhul ei olnud tegemist psühholoogilise ahistamisega. Sellega seoses oli tavapärane, et nõuandekomitee ei olnud talle saatnud ahistamisalaste sise-eeskirjade artiklis 14 ette nähtud aruannet, kuna nõuandekomitee koostab selle ainult juhul, kui ta leiab, et tegemist on psühholoogilise ahistamisega.
- 23 Hageja esitas Avaliku Teenistuse Kohtu kantseleisse 14. märtsil 2016 saabunud hagi, mis esialgu registreeriti numbriga F-14/16 ja milles ta palus eelkõige tühistada pikendamata jätmise otsuse.
- 24 Hageja esitas 1. aprillil 2016 oma kirjalikud seisukohad seoses personali peadirektori 8. detsembri 2015. aasta ja 9. veebruari 2016. aasta kirjadega. Kirjalikes seisukohtades kordas hageja, et audiovisuaalüksuse juhataja käitumine tema suhtes oli psühholoogiline ahistamine personaleeskirjade artikli 12a tähenduses, ning samal ajal seadis ta eelkõige kahtluse alla personali peadirektori väite, et nõuandekomitee ei olnud koostanud ahistamisalaste sise-eeskirjade artiklis 14 ette nähtud aruannet,

vaid oli andnud üksnes arvamuse. Ta väidab selles küsimuses, et personali peadirektori keeldumisega edastada talle nõuandekomitee järeldusi tervikuna riivatakse tema kaitseõigusi ning tema esitatud seisukohtadelt võetakse igasugune kasulik mõju.

- 25 Personali peadirektor jättis teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusena 3. juuni 2016. aasta otsusega abitaotluse rahuldamata (edaspidi „vaidlustatud otsus“). Ta märkis selles otsuses eeskätt, et hagejat oli täielikult ja üksikasjalikult teavitatud põhjustest, miks ta kavatses 8. detsembril 2015 abitaotluse rahuldamata jätta. Ta juhtis siiski tähelepanu sellele, et abitaotluse menetlemine on tema ainupädevuses ning et selles suhtes ei ole nõuandekomiteel mingisugust otsustamispädevust. Tema aga oli arvamusel, et hagejal ei olnud mingisugust subjektiivset õigust sellele, et talle edastatakse nõuandekomitee juurduse aruanne, arvamus või nõuandekomitee poolt tunnistajate ärakuulamise protokollid.
- 26 Seoses menetluseeskirjade eiramistega, millele hageja viitas, asus personali peadirektor eelkõige seisukohale, et edastades koopia abitaotlusest nõuandekomitee esimehele, ei esitanud hageja formaalselt nõuandekomiteele kaebust ahistamisalaste sise-eeskirjade tähenduses.
- 27 Sisulisest küljest jäi personali peadirektor arutluskäigu juurde, mida ta oli seletanud 8. detsembri 2015. aasta kirjas, ning otsustas seetõttu, et hageja kirjeldatud olukord ei ole hõlmatud mõistega „psühholoogiline ahistamine“ personalieeskirjade artikli 12a tähenduses.
- 28 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta määruse (EL, Euratom) 2016/1192 Euroopa Liidu ja tema teenistujate vaheliste vaidluste esimeses kohtuastmes lahendamise pädevuse Üldkohtule üleandmise kohta (ELT 2016, L 200, lk 137) artikli 3 alusel anti kohtuasjad F-142/15 ja F-14/16 Üldkohtule üle staadiumis, milles need olid 31. augustil 2016. Need registreeriti vastavalt numbritega T-570/16 ja T-584/16 ning määrati seejärel Üldkohtu esimesele kojale.
- 29 Hageja esitas 6. septembril 2016 personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel kaebuse vaidlustatud otsuse peale. Kaebuse põhjendamiseks tõi ta esile kaitseõiguste, põhiõiguste harta artikli 41, õiguse olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtte rikkumise ning rikkumised nõuandekomitee läbiviidud menetluses, ilmsed hindamisvead, personalieeskirjade artiklite 12a ja 24 rikkumise ning abistamiskohustuse ja hoolitsemiskohustuse rikkumise.
- 30 Peasekretär kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus jättis 4. jaanuari 2017. aasta otsusega kaebuse rahuldamata (edaspidi „kaebuse rahuldamata jätmise otsus“).
- 31 Mis puudutab hageja väidet selle kohta, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ei edastanud talle nõuandekomitee aruannet ja tunnistajate ärakuulamise protokolle, asus peasekretär eelkõige seisukohale, et võttes arvesse 11. juuli 2013. aasta kohtuotsusest *Tzirani vs. komisjon* (F-46/11, EU:F:2013:115) ja 23. septembri 2015. aasta kohtuotsusest *Cerafogli vs. EKP* (T-114/13 P, EU:T:2015:678) tulenevat kohtupraktikat, ei ole teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusel kohustust neid dokumente hagejale edastada, kuna eelkõige peab nõuandekomitee töö parlamendis toimuma võimalikult konfidentsiaalselt ja olema salajane. Selleks aga, et tagada kõikide menetluses osalevate isikute, eelkõige tunnistajate sõnavabadus, ei ole teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusel võimalik hagejale neid dokumente edastada.
- 32 Pealegi rõhutas peasekretär, et nõuandekomitee liikmed ei osale selle töös parlamendi administratsioonis täidetavates ülesannetes ning nõuandekomitee liikmete ja selle poolt ära kuulatud tunnistajate vahel ei ole mingit hierarhilist alluvussuhet. Mis puudutab kahte tunnistajat, kelle ärakuulamist hageja soovis, siis märkis peasekretär, et nad keeldusid tunnistuste andmisest. Seoses kahe arsti ärakuulamisega, mida hageja soovis, rõhutas peasekretär, et nad ei olnud kunagi hageja ja väidetava ahistaja vahel toimunu tunnistajaks ning seetõttu ei ole nende tunnistus asjakohane.

33 Lõpuks, mis puudutab käesolevas asjas psühholoogilise ahistamise juhtumit personalieeskirjade artikli 12a lõike 3 tähenduses, möönis peasekretär, et hageja esitatud andmed võivad endast kujutada tahtlikku ja korduvat tegevust selle sätte tähenduses. Ta leidis siiski järgmist:

„[E]i tohi unustada, et väidetav ahistaja [on hageja] ülemus. Üksuse juhataja tööülesannete olemus seisneb aga selles, et ta tuletab oma kaastöötajatele meelde, et nad peavad tema korraldusi täitma, aitama kaasa kolleegidevahelisele heale koostööle, nõuetekohaselt jagama tööks kasulikku infot või esitama selgitusi, kui nad koosolekutelt puuduvad. Seega tervikuna võttes ei näi asjaolude näol, mille [hageja] on esitanud, olevat tegemist üksuse juhataja sobimatu käitumisega alluva suhtes. Faktide põhjal võib pigem arvata, et üksuse juhataja arvas, et tema juhtimine seatakse kahtluse alla, mis tõi kaasa pinged, samas kui oli vaja tegutseda, et parandada teenistusüksuse toimimist. [Hageja] väidetav mustamine kolleegide ees ilma võimaluseta ennast kaitsta toimus just nimelt koosolekutel, mille eesmärk oli rääkida teenistusüksuse puudulikust toimimisest. Väidetavale ahistajale omistatud sõnad, mis on kindlasti kahetsusväärsed, tuleb asetada sellesse pinge ja puuduliku toimimise konteksti [...]“.

Menetlus ja poolte nõuded

- 34 Hageja esitas käesoleva hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 12. aprillil 2017.
- 35 Üldkohus jättis hageja varem esitatud hagid rahuldamata 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsustega HF vs. parlament (T-584/16, EU:T:2017:282) ja HF vs. parlament (T-570/16, EU:T:2017:283).
- 36 Kohtukantselei 1. septembri 2017. aasta kirjaga paluti parlamendil menetlust korraldava meetmena esitada Üldkohtule aruanne või olenevalt olukorrast nõuandekomitee järeldused, mis edastati teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusele, ilma et see piiraks Üldkohtu kodukorra artikli 92 lõike 3 ja artikli 103 kohaldamist.
- 37 Parlament selgitas 12. septembri 2017. aasta kirjas, et nõuandekomitee arutelud on salajased ning komitee poolt ära kuulatud tunnistajate nimed peavad olema konfidentsiaalsed. Neil asjaoludel taotles ta nõuandekomitee arvamuse konfidentsiaalsena käsitlemist kodukorra artikli 103 tähenduses.
- 38 Üldkohus nõudis 21. septembri 2017. aasta määrusega kodukorra artikli 92 lõike 3 alusel, et parlament esitaks aruande või arvamuse, mille nõuandekomitee käesolevas asjas teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusele edastas ning mille esitamisest selleks, et täita Üldkohtu menetlust korraldav meede, parlament keeldus, täpsustades samas, et seda dokumenti selles menetluse staadiumis hagejale ei edastata.
- 39 Kohtukantselei 22. septembri 2017. aasta kirjaga paluti parlamendil menetlust korraldava meetmena teatada Üldkohtule, kas tunnistajate ärakuulamise protokollid koostas käesolevas asjas nõuandekomitee või mõni teine parlamendi üksus. Vajaduse korral paluti parlamendil need Üldkohtule esitada, ilma et see piiraks kodukorra artikli 92 lõike 3 ja artikli 103 sätete kohaldamist.
- 40 Parlament esitas 25. septembril 2017 nõuandekomitee 12. oktoobri 2015. aasta kuupäevaga järeldused, mis olid arvamuse vormis (edaspidi „nõuandekomitee arvamus“). Sama päeva kirjaga palus parlament samadel põhjustel kui need, mis ta esitas arvamuse kohta, et nõuandekomitee poolt tunnistajate ärakuulamise protokolle käsitletaks konfidentsiaalsena kodukorra artikli 103 tähenduses.
- 41 Üldkohus nõudis 2. oktoobri 2017. aasta määrusega kodukorra artikli 92 lõike 3 alusel, et parlament esitaks nõuandekomitee poolt tunnistajate ärakuulamise protokollid, mille esitamisest selleks, et täita Üldkohtu menetlust korraldav meede, parlament keeldus, täpsustades samas, et seda dokumenti selles menetluse staadiumis hagejale ei edastata.
- 42 Pärast menetlusdokumentide teist korda vahetamist lõpetati kirjalik menetlus 10. oktoobril 2017.

- 43 Parlament esitas 12. oktoobril 2017 nõuandekomitee poolt tunnistajate ärakuulamise protokollid, mida tema arvates peab hageja suhtes käsitlema konfidentsiaalsena.
- 44 Üldkohus esitas 30. novembri 2017. aasta määrusega parlamendile nõude esitada nõuandekomitee arvamuse mittekonfidentsiaalne versioon, millest on välja jäetud 14 isiku nimed, kes ära kuulati, ning selle komitee poolt tunnistajate ärakuulamise protokollide mittekonfidentsiaalne versioon, millest on välja jäetud üksnes andmed, mis võimaldavad erinevate tunnistajate isiku ilma põhjendatud kahtluseta kindlaks teha. Samal kuupäeval esitas Üldkohus menetlust korraldavate meetmetena pooltele küsimusi kirjalikuks vastamiseks ning pooled täitsid selle nõude ettenähtud tähtaja jooksul.
- 45 Hageja vastas Üldkohtu poolt menetlust korraldava meetmena esitatud küsimustele 12. detsembril 2018 ja parlament 15. detsembril 2018.
- 46 Pärast seda, kui parlament oli esitanud nõuandekomitee arvamuse ja 14 tunnistaja, sealhulgas audiovisuaalüksuse juhataja ja hageja ärakuulamise protokollide mittekonfidentsiaalsed versioonid, millest hagejat teavitati, esitas ta 15. jaanuaril 2018 oma seisukohad selle ning Üldkohtu küsimustele antud parlamendi vastuste kohta.
- 47 Poolte kohtukõned kuulati ära 23. veebruari 2018. aasta kohtuistungil. Kuna parlament ei andnud ühele Üldkohtu esitatud küsimusele selgelt ja ühemõttelist vastust, andis Üldkohus talle võimaluse vastata kirjalikult. Pärast seda, kui parlament andis 7. märtsil 2018 vastuse ja hageja esitas 26. märtsil 2018 selle vastuse kohta oma seisukohad, lõpetas Üldkohus menetluse suulise osa.
- 48 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus ja vajalikus ulatuses ka kaebuse rahuldamata jätmise otsus;
 - mõista parlamendilt välja hüvitis, milleks tuleb *ex aequo et bono* määrata 90 000 eurot mittevaralise kahju eest, mis talle väidetavalt tekitati teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse rikkumiste tõttu abitaotluse menetlemisel;
 - mõista kohtukulud välja parlamendilt.
- 49 Parlament palub Üldkohtul:
- jätta hagi põhjendamatus tõttu rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

Hagi ese

- 50 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt toovad tühistamisnõuded, mis on vormiliselt suunatud kaebuse rahuldamata jätmise otsuse peale, kaasa Üldkohtu poole pöördumise akti suhtes, mille peale kaebus on esitatud, kui neil nõuetel puudub iseseisev sisu (vt selle kohta 17. jaanuari 1989. aasta kohtuotsus *Vainker vs. parlament*, 293/87, EU:C:1989:8, punkt 8, ja 6. aprilli 2006. aasta kohtuotsus *Camós Grau vs. komisjon*, T-309/03, EU:T:2006:110, punkt 43).
- 51 Käesolevas asjas tuleb märkida, et kuna kaebuse rahuldamata jätmise otsusega üksnes kinnitatakse vaidlustatud otsust, tuleb asuda seisukohale, et kaebuse rahuldamata jätmise otsuse tühistamise nõuetel ei ole iseseisvat sisu ning seega puudub konkreetselt nende kohta otsuse tegemise vajadus,

isegi kui vaidlustatud otsuse õiguspärasuse analüüsimisel tuleb ühest küljest võtta arvesse kaebuse rahuldamata jätmise otsuses sisalduvaid põhjendusi, sest need peavad eeldatavalt langema kokku vaidlustatud otsuse põhjendustega (vt selle kohta 9. detsembri 2009. aasta kohtuotsus komisjon vs. Birkhoff, T-377/08 P, EU:T:2009:485, punktid 58 ja 59 ning seal viidatud kohtupraktika), ning teisest küljest põhjendusi, mis sisalduvad 8. detsembri 2015. aasta kirjas, mille kohaselt kuulus hageja eelnevalt ära teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus, kuna vaidlustatud otsuses on märgitud, et seda otsust on täiendatud viitega sellele kirjale osas, mis puudutab põhjendusi, miks teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ei leia, et hagejat psühholoogiliselt ahistati.

Tühistamisnõuded

- 52 Hageja põhjendab oma tühistamisnõudeid vormiliselt kolme väitega, mis on vastavalt järgmised:
- esiteks kaitseõiguste, põhiõiguste harta artikli 41, õiguse olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtte rikkumine;
 - teiseks menetlusvead, kuna nõuandekomitee läbiviidud menetlus oli nõuetevastane ja erapoolik;
 - kolmandaks ilmsed hindamisvead, abistamiskohustuse ja hoolitsemiskohustuse rikkumine ning personalieeskirjade artiklite 12a ja 24 rikkumine.

Esimene väide, et on rikutud kaitseõigusi, põhiõiguste harta artiklit 41, õigust olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtet

- 53 Esimese väite põhjenduseks märgib hageja, et ahistamisalaste sise-eeskirjade artikli 15 kohaselt peab nõuandekomitee siis, kui ta viib juurdlust läbi, nagu see oli käesolevas asjas, edastama oma järeldused teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusele.
- 54 Hageja rõhutab, et 9. veebruari 2016. aasta otsuses põhjendas personali peadirektor hageja taotletud nõuandekomitee aruande edastamisest keeldumist sellega, et käesolevas asjas aruannet ei koostatud ning see komitee edastas personali peadirektorile üksnes pelga arvamuse. Enne seda, kui kohtumenetluse raames sai teoks talle nõuandekomitee arvamuse edastamine, seadis hageja aga kahtluse alla asjaolu, et käesolevas asjas nõuandekomitee ei koostanud aruannet ega teinud sisulisi järeldusi kooskõlas ahistamisalaste sise-eeskirjadega. Nimelt oli vähetõenäoline, et 8. detsembri 2015. aasta kirjas, mis oli ainult kaks lehekülge pikk, oleks saanud ammendavalt ära näidata nõuandekomitee järelduste sisu, samas kui need järeldused pidid eeldatavalt olema 15 kuu pikkuse juurdluse ning audiovisuaalüksuse juhataja ja 13 isiku tunnistajana ära kuulamise tulemus. Pealegi ei oleks selle kirja sisu ise võimaldanud tal mõista vaidlustatud otsuses teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isiku arvesse võetud kõiki põhjendusi ega seada kahtluse alla avaldusi, mida teatud tunnistajad võisid teha, või nende võimalikku moonutamist teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse poolt.
- 55 Igal juhul seab hageja kahtluse alla peasekretäri seisukoha, mis on ära näidatud kaebuse rahuldamata jätmise otsuses ja mille kohaselt kaebuse esitajana olid tal väiksemad kaitseõigused. Hageja on sellega seoses arvamusel, et igal juhul oli võistlevuse ja kaitseõiguste põhimõttega pandud teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusele kohustus edastada talle mitte ainult nõuandekomitee järeldused, vaid ka tunnistajate ära kuulamise protokollid, kusjuures ta sai need dokumendid lõpuks kohtumenetluses, eelkõige kuna nii vaidlustatud otsuses kui ka kaebuse rahuldamata jätmise otsuses ei põhjendatud teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus oma keeldumist neid dokumente edastada vajadusega kaitsta süüdistatud isikute ja tunnistajate identiteedi konfidentsiaalsust 11. juuli 2013. aasta kohtuotsusest Tzirani vs. komisjon (F-46/11, EU:F:2013:115) tuleneva kohtupraktika tähenduses.

- 56 Hageja on arvamisel, et viide sellele, et nõuandekomitee töö on salajane ja konfidentsiaalne, nagu on ette nähtud ahistamisalastes sise-eeskirjades, jääb edutuks. Pealegi oleks teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus võinud mõelda nõuandekomitee aruande või järelduste ja ärakuulamiste protokollide mittekonfidentsiaalse versiooni koostamisele, mida pealegi parlament lõpuks Üldkohtu menetlust korraldavale meetmele vastates tegi.
- 57 Kuna tema käsutuses selliseid dokumente 1. aprilli 2016. aasta seisukohtade koostamiseks ei olnud, on hageja seisukohal, et talle ei olnud teada põhjendused ja kõik kaalutlused, mida teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus võttis vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel arvesse. Järelikult rikkus teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus käesolevas asjas tema õigust olla ära kuulatud, nagu on ette nähtud põhiõiguste harta artiklis 41.
- 58 Pealegi märgib hageja, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ei tõstatanud kohtueelses menetluses tunnistajate konfidentsiaalsuse kaitset, mis on ette nähtud põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punktis a, et põhjendada nõuandekomitee järelduste ja tunnistajate ärakuulamise protokollidega tutvumise võimaldamisest keeldumist. Järelikult võttes arvesse 12. detsembri 2013. aasta kohtuotsusest *Simpson vs. nõukogu* (F-142/11, EU:F:2013:201, punkt 28) tulenevat kohtupraktikat, ei saa parlament kohtumenetluse staadiumis seda küsimust tõstatada, et põhjendada teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse otsust, millega keelduti nende dokumentidega tutvumise võimaldamisest, kuna taolised argumendid oleksid hilinenult esitatud ja seega vastuvõetamatud.
- 59 Parlament palub esimese väite põhjendamatusse tõttu tagasi lükata, märkides, et igal juhul ei ole kohtupraktikaga, millele hageja viitab, teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusele pandud mingit kohustust võimaldada nõuandekomitee tööga tutvuda. Ta rõhutab pealegi, et käesolevas asjas valis teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus tunnistuste konfidentsiaalsuse tagamise mitte ainult väidetava ahistaja suhtes, vaid samuti kaebuse esitaja suhtes, et tagada tunnistajate sõnavabadus. Sellega seoses viitab ta 11. juuli 2013. aasta kohtuotsuse *Tzirani vs. komisjon* (F-46/11, EU:F:2013:115) punktile 41, milles Avaliku Teenistuse Kohus otsustas, et „psühholoogilise ahistamise kaebuse puhul tuleb – kui ei ole erandlikke asjaolusid – tagada kogutud tunnistuste, sealhulgas kohtumenetluses kogutud tunnistuste konfidentsiaalsus, sest võimalus, et see konfidentsiaalsusnõue tühistatakse kohtuvaidluse etapis, võib takistada neutraalsete ja objektiivsete juurdluste läbiviimist, mille käigus need töötajad, keda palutakse tunnistajatena ära kuulata, teevad täielikult koostööd“.

– *Sissejuhatavad kaalutlused personalieeskirjade kohase abitaotluse menetlemise kohta*

- 60 Sissejuhatuseks tuleb täheldada, et kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusele või vastavalt olukorrale teatava institutsiooni ametisse nimetavale asutusele esitatakse personalieeskirjade artikli 90 lõike 1 alusel abitaotlus personalieeskirjade artikli 24 tähenduses, peab ta abistamiskohustuse alusel ning olukorras, kus ta seisab silmitsi teenistusüksuse korra ja rahu seisukohast sobimatu juhtumiga, sekkuma piisavalt jõuliselt ning vastama juhtumi asjaoludest tulenevalt vajaliku kiiruse ning hoolsusega, et tuvastada asjaolud ning võtta juhtumist ülevaadet omades sellest tulenevalt vajalikud meetmed. Selleks piisab, kui ametnik või teenistuja, kes taotleb oma institutsioonilt kaitset, esitab esialgsed tõendid nende rünnakute tegeliku toimumise kohta, mille objektiks ta väidab end olevat. Kui niisugused tõendid on olemas, peab asjaomane institutsioon võtma sobivad meetmed, eelkõige lastes läbi viia haldusjuurdluste selleks, et tuvastada koostöös kaebuse esitajaga kaebuse aluseks olevad asjaolud (26. jaanuari 1989. aasta kohtuotsus *Koutchoumoff vs. komisjon*, 224/87, EU:C:1989:38, punktid 15 ja 16; 12. juuli 2011. aasta kohtuotsus *komisjon vs. Q*, T-80/09 P, EU:T:2011:347, punkt 84, ja 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus *HF vs. parlament*, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 46).
- 61 Kui väidetakse, et on toimunud ahistamine, toob abistamiskohustus administratsioonile eelkõige kaasa kohustuse analüüsida põhjalikult, kiiresti ning täiesti konfidentsiaalselt abitaotlust, milles ahistamisele viidatakse, ning teavitada selle esitajat taotluse kohta tehtavast otsusest (24. aprilli 2017. aasta

kohtuotsus HF vs. parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 47; 27. novembri 2008. aasta kohtuotsus Klug vs. EMEA, F-35/07, EU:F:2008:150, punkt 74, ja 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus CH vs. parlament, F-132/14, EU:F:2015:115, punkt 88).

- 62 Seoses meetmetega, mis tuleb võtta olukorras, mis sarnaselt käesoleva juhtumiga kuulub personalieeskirjade artikli 24 kohaldamisalasse, on administratsioonil personalieeskirjade artikli 24 kohaldamise meetmete ja vahendite valikul ulatuslik kaalutusõigus, mille kasutamist kontrollib Euroopa Liidu kohus (15. septembri 1998. aasta kohtuotsus Haas jt vs. komisjon, T-3/96, EU:T:1998:202, punkt 54; 25. oktoobri 2007. aasta kohtuotsus Lo Giudice vs. komisjon, T-154/05, EU:T:2007:322, punkt 137, ja 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus HF vs. parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 48).
- 63 Kui sellist tüüpi abitaotluse esitamise järel nagu käesolevas asjas otsustab administratsioon haldusjuurdluse kasuks, usaldades selle olenevalt olukorrast nõuandekomiteele nagu käesolevas asjas (vt selle kohta 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus CH vs. parlament, F-132/14, EU:F:2015:115, punkt 99), ongi haldusjuurdluse eesmärk just tuvastada kas personalieeskirjade artikli 12a tähenduses psühholoogilise ahistamise olemasolu või selle puudumine, mistõttu teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ei saa juurdluse tulemust ette arvata ning ei tohiks enne haldusjuurdluse tulemuste kättesaamist võtta – isegi mitte vaikumisi – seisukohta selles osas, kas väidetav ahistamine on tegelikult aset leidnud. Teisisõnu on haldusjuurdluse algatamisele omane see, et administratsioon ei võta peamiselt abitaotluses esitatud asjaolude ühepoolse kirjelduse alusel enneaegu seisukohta, sest ta peab seisukoha võtmisega ootama vastupidi seni, kuni on lõpule viidud asjaomane juurdlus, mille peab läbi viima, kõrvutades abitaotluse esitajaks oleva ametniku või teenistuja väiteid väidetava ahistaja esitatud asjaolude versiooniga, samuti nende isikute versiooniga, kes võisid olla tunnistajaks väidetavatele asjaoludele, mis väidetavalt kujutasid endast väidetava ahistaja poolt personalieeskirjade artikli 12a rikkumist (vt selle kohta 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus HF vs. parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 59 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 64 Sellega seoses tuleb ühest küljest märkida, et kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus tuvastab psühholoogilise ahistamise sellise haldusjuurdluse tulemusel, mis võib olla läbi viidud sellise teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusest eraldiseisva instantsi abil nagu nõuandekomitee, siis võib see juba ise omada ahistamise ohvriks langenud ametniku või teenistuja paranemisele raviprotsessi käigus kasulikku mõju, ning ohver võib seda lisaks kasutada liikmesriigi kohtusse pöördumiseks, kusjuures vastava menetluse raames on personalieeskirjade artikli 24 alusel teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse abistamiskohustus kehtiv ega lõpe asjaomase teenistuja teenistujana lõpus. Teisest küljest võib haldusjuurdluse lõpule viimine vastupidi võimaldada väidetava ohvri väited ümber lükata, võimaldades nii heastada ülekohtu, mida selline süüdistus võis juhul, kui see osutub alusetuks, põhjustada isikule, keda juurdluse raames käsitati eeldatava ahistajana (vt selle kohta 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus HF vs. parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 65 Selles küsimuses tuleb esiteks märkida, et personalieeskirjades ei ole ette nähtud konkreetset menetlust, mida administratsioonil tuleb järgida, kui ta menetleb personalieeskirjade artikli 24 tähenduses abitaotlust, mis on esitatud personalieeskirjade artikli 90 lõike 1 alusel ja mille ese on ametniku või teenistuja väide, et teine ametnik või teenistuja on tema suhtes käitunud personalieeskirjade artiklit 12a eirates.
- 66 Seejärel tuleb täheldada, et haldusjuurdluse menetlus, mis on läbi viidud pärast seda, kui teenistuja või ametnik on esitanud personalieeskirjade artikli 24 tähenduses sellise abitaotluse kolmanda isiku, ametniku või teenistuja tegevuse kohta, mis väidetavalt on psühholoogiline ahistamine personalieeskirjade artikli 12a tähenduses, on tõesti algatatud tema taotluse alusel, kuid seda ei saa pidada selle ametniku või teenistuja suhtes algatatud juurdlusmenetluseks (vt selle kohta 16. mai 2012. aasta kohtuotsus Skareby vs. komisjon, F-42/10, EU:F:2012:64, punkt 46). Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt seisneb selle abitaotluse esitaja ülesanne, kes väidab, et ahistamise asjaolud on

aset leidnud, nimelt peamiselt tema koostöös haldusjuurdluse nõuetekohaseks läbiviimiseks, et teha kindlaks faktilised asjaolud (26. jaanuari 1989. aasta kohtuotsus *Koutchoumoff vs. komisjon*, 224/87, EU:C:1989:38, punktid 15 ja 16; 25. oktoobri 2007. aasta kohtuotsus *Lo Giudice vs. komisjon*, T-154/05, EU:T:2007:322, punkt 136, ja 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus *CH vs. parlament*, F-132/14, EU:F:2015:115, punkt 87).

- 67 Kaitseõiguste tagamine, nagu see on ette nähtud põhiõiguste harta artiklis 48 „Süütuse presumptsioon ja kaitseõigus“, nõuab tõesti, et otsuste puhul, mis tuntavalt mõjutavad nende adressaatide huve, võimaldataks viimastel esitada oma seisukoht neile süüks pandavate asjaolude kohta, mis on selliste otsuste aluseks (14. juuni 2016. aasta kohtuotsus *Marchiani vs. parlament*, C-566/14 P, EU:C:2016:437, punkt 51), ning see hõlmab võistlevuse põhimõtte tagamist, mis läheb kaugemale õigusest olla ära kuulatud, mis on pealegi samuti tagatud ühe osana harta artiklist 41 „Õigus heale haldusele“. Kaitseõiguste tagamist põhiõiguste harta artikli 48 tähenduses võib siiski tõstatada üksnes menetluses, mis on algatatud isiku „suhtes“ ning mille tulemusena võidakse teha tema huve kahjustav akt, milles administratsioon toob esile selle isiku vastu esitatud süüdistused (vt selle kohta 16. mai 2012. aasta kohtuotsus *Skareby vs. komisjon*, F-42/10, EU:F:2012:64, punkt 46).
- 68 Sellest tuleneb, et ametisse nimetava asutuse või teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse menetluses, mis viiakse läbi selleks, et teha otsus personalieeskirjade artikli 12a eiramisele tugineva abitaotluse kohta, ei saa selle taotluse esitaja tugineda põhiõiguste harta artiklis 48 ette nähtud kaitseõiguste tagamisele kui sellisele ega selles menetluses võistlevuse põhimõtte rikkumise vormis.
- 69 See käib muide ka väidetava ahistaja kohta. Nimelt võib teda tõesti isiklikult süüdistada abitaotluses, mille alusel haldusjuurdlus algatati, ning ta võib selles etapis ennast kaitsta teda puudutavate süüdistuste eest, millega on põhjendatud tema võimalik mitmel korral ärakuulamine juurdluse raames (vt selle kohta 17. septembri 2014. aasta kohtuotsus *CQ vs. parlament*, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 147). Siiski kehtivad talle alles menetluse hilisemas etapis, kui tema suhtes tuleb alustada distsiplinaarmenetlust, antud juhul nõuandekomitee poole pöördumisega, kaitseõigused põhiõiguste harta artikli 48 tähenduses ja eelkõige võistlevuse põhimõtte, kusjuures tuleb rõhutada, et personalieeskirjadega on põhimõtteliselt ette nähtud üksnes õigus olla ära kuulatud distsiplinaarmenetluse algatamisest alates ning et menetlus muutub võistlevaks alles pärast nõuandekomitee poole pöördumist (vt selle kohta 19. märtsi 1998. aasta kohtupraktika *Tzoanos vs. komisjon*, T-74/96, EU:T:1998:58, punkt 340).
- 70 Sellegipoolest peab abitaotluse esitajale andma eeldatava ohvrina menetlusõigused, mis on eraldiseisvad põhiõiguste harta artiklis 48 ette nähtud kaitseõigustest ja mis ei ole nii ulatuslikud (16. mai 2012. aasta kohtuotsus *Skareby vs. komisjon*, F-42/10, EU:F:2012:64, punkt 48, ja 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsus *De Loecker vs. Euroopa välisteenistus*, F-34/15, EU:F:2015:153, punkt 43) ning mis lõppkokkuvõttes on hõlmatud hea halduse põhimõttega, nagu see on nüüd ette nähtud põhiõiguste harta artikliga 41.
- 71 Nimelt tuleb märkida, et sellise administratsiooni algatatud haldusjuurdluse eesmärk, mis on esitatud personalieeskirjade artikli 24 tähenduses abitaotluse alusel, on täpsustada juurdluse tulemuste abil vaidlusaluseid asjaolusid, selleks et administratsioon saaks võtta selles suhtes lõpliku seisukoha, mis võimaldab tal abitaotluse rahuldamata jätta meetmeid võtmata või kui väidetavad asjaolud leiavad tõendamist ja jäävad personalieeskirjade artikli 12a kohaldamisalasse, võib olla algatada distsiplinaarmenetluse selleks, et määrata vajaduse korral eeldatavale ahistajale distsiplinaarkaristus (vt 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus *HF vs. parlament*, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 72 Seega ühest küljest tuleb asuda seisukohale, et kui nende meetmete raames, mida administratsioon otsustab abitaotlusele vastates võtta, otsustab ta algatada distsiplinaarmenetluse personalieeskirjade artikli 86 alusel, põhjendusel et selles taotluses süüdistatud isik on eiranud personalieeskirjade artiklis 12a ette nähtud keeldu, on nii läbi viidav menetlus algatatud selle ametniku või teenistuja

suhtes, kes on väidetav ahistaja, mistõttu viimati nimetatud isikul on kõik menetlustagatised, millega rakendatakse kaitseõigusi põhiõiguste harta artikli 48 tähenduses ja eelkõige võistlevuse põhimõtet. Need tagatised on ette nähtud personalieeskirjade IX lisas.

- 73 Teisest küljest, kui administratsioon otsustab abitaotlusele vastates, et abitaotluse põhjenduseks esitatud andmetel ei ole alust ning järelikult viidatud teod ei kujuta endast psühholoogilist ahistamist personalieeskirjade artikli 12a tähenduses, on selline otsus abitaotluse esitajat kahjustav (vt selle kohta 12. septembri 2007. aasta kohtuotsus *Combescot vs. komisjon*, T-249/04, EU:T:2007:261, punkt 32, ja 11. mai 2010. aasta kohtuotsus *Nanopoulos vs. komisjon*, F-30/08, EU:F:2010:43, punkt 93) ning kahjustab teda põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punkti a tähenduses.
- 74 Selleks et tagada õigus heale haldusele, peab abitaotluse esitaja põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punkti a tähenduses tingimata tulemuslikult ära kuulama enne seda, kui ametisse nimetav asutus või teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus võtab vastu abitaotluse rahuldamata jätmise otsuse. See tähendab, et asjaomane isik kuulatakse eelnevalt ära nende põhjuste suhtes, mida ametisse nimetav asutus või teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus kavatses taotluse rahuldamata jätmise põhjenduseks esitada.
- 75 Käesolevas asjas on selge, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus kuulus hageja antud juhul ära personali peadirektori 8. detsembri 2015. aasta kirja alusel, milles ta tõi täpselt esile põhjused, miks ta teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusena ei kavatses tunnistada hageja esitatud asjaolusid psühholoogiliseks ahistamiseks personalieeskirjade artikli 12a tähenduses. Sellegipoolest leiab hageja, et kirjalike seisukohtade raames, mille ta esitas 1. aprillil 2016, ei kuulatud teda ära tulemuslikult, kuna selleks ei olnud tema kasutuses nõuandekomitee arvamust ega tunnistajate ärakuulamise protokolle.
- 76 Seega tuleb käesolevas asjas teha kindlaks, kas hageja õigus olla ära kuulatud nõuab, et tema kasutuses oleks samuti nõuandekomitee arvamus ja nõuandekomitee poolt läbi viidud ärakuulamise protokollid, et koostada oma seisukohad teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse 8. detsembri 2015. aasta kirjas esitatud põhjuste kohta abitaotluse rahuldamata jätmiseks.

– *Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse kohustus edastada hagejale nõuandekomitee arvamus enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist*

- 77 Kohtuasjas, milles seati kahtluse alla Euroopa Keskpannangale (EKP) kohaldatav õigusraamistik, mitte personalieeskirjad, tegi Üldkohus otsuse, et kui administratsioon otsustab algatada haldusjuurdluste ning kui selle tulemusel koostatakse aruanne, peab selle institutsiooni teenistujale, kes on esitanud selle institutsiooni õigusraamistikule vastava terminoloogia kohaselt „kaebuse“ selleks, et anda teada asjaoludest, mis on väidetavalt hõlmatud psühholoogilise ahistamise mõistega, nagu see on määratletud EKP ametieeskirjades, andma sarnaselt süüdistatava isikuga võimaluse esitada oma seisukohad nendes ametieeskirjades ette nähtud juurdlusaruande projekti kohta enne, kui EKP administratsioon teeb otsuse kaebuse kohta, või vähemalt administratsiooni poolt arvesse võetud andmete kohta, selleks et võtta vastu otsus (vt selle kohta 23. septembri 2015. aasta kohtuotsus *Cerafogli vs. EKP*, T-114/13 P, EU:T:2015:678, punkt 41).
- 78 Personalieeskirjade valdkonnas peab ametisse nimetav asutus või olenevalt olukorrast teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus menetlema mitte kaebust, vaid personalieeskirjade artikli 24 ja artikli 90 lõike 1 alusel esitatud abitaotlust. Sellega seoses väärrib märkimist, et erinevalt EKP-le kohaldatavatest normidest ei ole personalieeskirjades ette nähtud erimenetlust selle kohta, kuidas ametisse nimetav asutus või teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus peab menetlema personalieeskirjade artikli 24 tähenduses abitaotlust, millega tõstatatakse personalieeskirjade artikli 12a

erimine, ega sätet, millega pannakse kohustus kui selline edastada nõuandekomitee arvamus või ka selle komitee poolt tunnistajate ärakuulamise protokollid abitaotluse esitajale või selles taotluses väidetava ahistajana süüdistatud isikule.

- 79 Sellegipoolest on otsustatud, et tingimusel, et kaitstakse süüdistatavate isikute ja juurdluses tunnistusi andnud isikute huve, ei keela personalieeskirjade ükski säte edastada juurdluse lõpparuannet kolmandale isikule, kellel on õigustatud huvi sellega tutvuda, nagu see on isiku puhul, kes on esitanud personalieeskirjade artikli 24 alusel abitaotluse, väites, et on eiratud personalieeskirjade artiklit 12a. Nii on selles kontekstis rõhutatud, et autonoomia raames, mis institutsioonidel on personalieeskirjade sätete rakendamisel, on mõned institutsioonid mõnikord selle lahenduse valinud, edastades abi taotlejale juurdluse lõpparuande kas enne hagi esitamist, lisades selle aruande kaebuse kohta tehtud lõppotsusele, või esimeses kohtuastmes otsustava liidu kohtu võetud menetlust korraldava meetme täitmiseks (vt selle kohta 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus *Tzirani vs. komisjon*, F-46/11, EU:F:2013:115, punkt 133).
- 80 Üldkohus on siiski seisukohal, et kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus otsustab – nagu käesolevas asjas – küsida arvamust nõuandekomiteelt, kellele ta on usaldanud haldusjuurdluse läbiviimise, ning abitaotluse kohta otsuse tegemisel võtab ta arvesse selle nõuandekomitee antud arvamust, kusjuures see arvamus on nõuandev ning selle võib koostada mittekonfidentsiaalsena, kui on tagatud tunnistajate anonüümsus, tuleb see arvamus abitaotluse esitajale teatavaks teha, kohaldades õigust olla ära kuulatud, ning seda isegi siis, kui ahistamisalastes sise-eeskirjades ei ole edastamist ette nähtud.
- 81 Seega kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus keeldus 9. veebruari 2016. aasta otsuses, vaidlustatud otsuses ja kaebuse rahuldamata jätmise otsuses hagejale nõuandekomitee arvamuse edastamisest ning kuulas ta käesolevas asjas ära üksnes 8. detsembri 2015. aasta kirja alusel, milles oli ära näidatud põhjused, miks personali peadirektor kavatseb abitaotluse rahuldamata jätta, eiras ta õigust olla ära kuulatud, mis on ette nähtud põhiõiguste harta artiklis 41.

– Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse kohustus edastada hagejale tunnistajate ärakuulamise protokollid enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist

- 82 Mis puudutab nõuandekomitee poolt tunnistajate ärakuulamise protokolle, siis teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus keeldus neid hagejale edastamast eesmärgiga tagada nõuandekomitee töö konfidentsiaalsus, mis on vajalik selleks, et tagada tunnistajate sõnavabadus, mis märgiti ära enne iga vestlust nõuandekomiteega. Vastupidi sellele, mida hageja väidab, oli see põhjendus, mis puudutab tunnistajate konfidentsiaalsuse kaitset, ära näidatud kaebuse rahuldamata jätmise otsuses ning parlament võib seda seega kohtueelse menetluse arenevat olemust arvesse võttes korrata ja täpsustada kohtumenetluses.
- 83 Selles küsimuses on Üldkohus arvamusel, et põhimõtteliselt selleks, et tagada töökohal igasuguse psühholoogilise või seksuaalse ahistamise keelu tõhus rakendamine, on administratsioonil lubatud ette näha võimalus tagada tunnistajatele, kes on nõus esitama oma loo vaidlusaluste asjaolude kohta väidetava ahistamise korral, et nende tunnistused jäävad konfidentsiaalseks nii väidetava ahistaja kui ka eeldatava ohvri suhtes vähemalt personalieeskirjade artikli 24 tähenduses abitaotluse käsitlemiseks läbi viidud menetluse raames.
- 84 Nimelt tuleb ühest küljest märkida, et kui võtta arvesse, et abitaotluse menetlemisel on üks administratsioonile seatud eesmärk taastada rahu teenistusüksuses, võib nii väidetava ahistaja kui ka eeldatava ohvri poolt tunnistuste sisuga tutvumine kahjustada seda eesmärki, uuesti õhutada võimalikku isikutevahelist vaenu teenistusüksuses ning pärssida neil isikutel, kes võiksid asjakohaseid tunnistusi anda, tulevikus seda teha.

- 85 Teisest küljest, kui institutsioonile antakse vabatahtlikult teavet, kuid sellega kaasneb konfidentsiaalsuse taotlus, et kaitsta teavitaja anonüümsust, on institutsioon, kes sellise teabe saamisega nõustub, kohustatud seda tingimust täitma (vt selle kohta analoogia alusel 7. novembri 1985. aasta kohtuotsus *Adams vs. komisjon*, 145/83, EU:C:1985:448, punkt 34). Sama aga võib olukord olla siis, kui ametnikud või teenistujad nõustuvad oma tunnistusi andma, et võimaldada administratsioonil välja selgitada asjaolusid, mille kohta on abitaotlus esitatud, kuid nõuavad vastutasuks, et väidetava ahistaja ja/või eeldatava ohvri suhtes on neile tagatud anonüümsus, kusjuures tuleb rõhutada, et isegi kui nende osavõtt on personalieeskirjade seisukohalt soovitatav, ei ole nad tingimata kohustatud juurdlusele oma tunnistuste andmisega kaasa aitama.
- 86 Kui administratsioon otsustab algatada distsiplinaarmenetluse väidetava ahistaja suhtes, muutuvad tema kaitseõigused sellegipoolest sõnaselgelt personalieeskirjade IX lisaga ning ametisse nimetav asutus või teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus peab asjaomasele isikule edastama kõik dokumendid, mida ta nõuandekomiteele hindamiseks soovib esitada, kusjuures viimane peab vajaduse korral uuesti ära kuulama etteheidetud asjaolude tunnistajaks olnud isikud.
- 87 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb tõdeda, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ei rikkunud õigust olla ära kuulatud, nagu see on ette nähtud põhiõiguste harta artiklis 41, kui ta käesolevas asjas keeldus hagejale tunnistajate ära kuulamise protokollide edastamisest kohtueelses staadiumis.
- *Tagajärjed õiguse olla ära kuulatud eiramisele, mis tuleneb kohtueelses staadiumis nõuandekomitee arvamuse edastamata jätmisest*
- 88 Mis puudutab nõuandekomitee arvamuse kohtueelses staadiumis hagejale kättesaadavaks tegemata jätmise tagajärge, siis tasub märkida, et kohtupraktikast tuleneb, et isegi juhul, kui õigust olla ära kuulatud on rikutud, on väitega nõustumiseks veel vaja, et kui seda rikkumist ei oleks olnud, oleks menetlus võinud lõppeda teistsuguse tulemusega (vt selle kohta 14. aprilli 2016. aasta kohtumäärus *Dalli vs. komisjon*, C-394/15 P, ei avaldata, EU:C:2016:262, punkt 41; 6. veebruari 2007. aasta kohtuotsus *Wunenburger vs. komisjon*, T-246/04 ja T-71/05, EU:T:2007:34, punkt 149, ja 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus *HF vs. parlament*, T-584/16, EU:T:2017:282, punkt 157).
- 89 Käesolevas asjas väidab hageja oma 15. jaanuari 2018. aasta seisukohtades, et nõuandekomitee arvamus oli kokkuvõtlik ning kui see peab tegelikult peegeldama nõuandekomitee tööd, siis tuleb seega mõnda, et see töö on tema esitatud kaebust arvestades olnud ebapiisav. Kui võtta siiski arvesse nõuandekomitee ulatuslikku kaalutusõigust oma töö korraldamisel, ei ole Üldkohus arvamusel, et nõuandekomitee arvamuse kokkuvõtlikkus takistab tema nõuandva eesmärgi täitmist. Pealegi selleks, et teha otsus abitaotluse kohta, kus on üksikasjalikult ära näidatud etteheidetavad asjaolud, on teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse kasutuses mitte ainult see nõuandev arvamus, isegi kui see on kokkuvõtlik, vaid samuti tunnistajate ära kuulamise protokollid, mis annavad talle tervikliku ja üksikasjaliku ettekujutuse asjaolude paikapidavusest ning sellest, milline mulje on nendest asjaoludest jäänud asjaomase üksuse erinevatele töötajatele.
- 90 Kui hagejat küsitleti sellel teemal uuesti kohtuistungil, ei osanud hageja selgitada, millist argumenti peale nende, mida ta kohtueelses staadiumis esitas, oleks ta võinud konkreetselt esitada, kui tema valduses oleks olnud nõuandekomitee arvamus, ja mis oleks võinud mõjutada vaidlustatud otsust, mille põhjendused esitati talle sõnaselgelt 8. detsembri 2015. aasta kirjas. Nimelt püütakse argumentidega, mille ta esitas sealhulgas kohtuistungil, näidata ära audiovisuaalüksuse struktuuri, mida ta määratleb klikina, ning tõendada seda, et üksuse juhataja kriitika tema töö kvaliteedi kohta – eelkõige info kinnipidamine, millega ta väidetavalt tegeles, ja meeskonnavaimu puudumine – ei ole põhjendatud. Seega puudutavad need argumendid tunnistajate ära kuulamise protokollides üles

täheldatud tunnistuste sisu, mitte nõuandekomitee arvamust, millest ta oli kohtueelses staadiumis siiski teadlik. Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus oleks hagejale pidanud esitama ainult selle viimati nimetatud dokumendi, et teda enne abitaotluse rahuldamata jätmist tõhusalt ära kuulata.

91 Neil asjaoludel tuleb esimene väide tagasi lükata.

Teine väide, et on tehtud menetlusvigu, kuna nõuandekomitee läbiviidud menetlus oli nõuetevastane ja erapoolik

92 Teise väite põhjenduseks väidab hageja sisuliselt, et kuna 13 tunnistajat 14 tunnistajast, keda nõuandekomitee ära kuulas, olid väidetava ahistaja alluvuses töötavad ametnikud või teenistujad, ei saanud nad esitada objektiivset tunnistust. Olukorda raskendas asjaolu, et nõuandekomitee esimees ei olnud keegi muu kui personaliüksuse juhataja, mistõttu tema osalemine nõuandekomitees ei olnud selline, mis oleks ära kuulatud tunnistajaid rahustanud selles mõttes, et nende tunnistuste sisu puuduvad tagajärjed nende teenistuskäigule.

93 Hageja heidab teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusele samuti ette, et nõuandekomitee ei kuulanud ära ühte institutsiooni arstidest ega parlamendi psühholoogi, kuigi hageja palus nad ära kuulata. Tema arvates aga oleksid need isikud võinud anda „neutraalsema tunnistuse“, kuna nende ja väidetava ahistaja vahel puudub alluvussuhe. Eelkõige oleksid nad võinud ühest küljest kinnitada, et hageja kaebas juba institutsioonisiseselt psühholoogilise ahistamise kohta enne, kui ta oma isikliku arstiga nõu pidas, ning teisest küljest, et tal esinesid sümptomid, mis on iseloomulikud psühholoogilise ahistamise olukorras olevale isikule. Ta järeldab sellest, et nõuandekomitee ei viinud käesolevas asjas oma menetlust läbi erapooletult.

94 Lõpuks on hageja seisukohal, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ei tõendanud, et nõuandekomitee võttis tegelikult ühendust kahe tunnistajaga, keda hageja nimetas ja kes teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse sõnul väidetavalt keeldusid selle komitee ees tunnistamisest. Igal juhul seab ta kahtluse alla ühele tunnistajale, Z-ile omistatud sõnad, mille kohaselt viimati nimetatud isik ei olnud hagejaga iga päev kontaktis. Nimelt töötas Z hageja kõrvalkabinetis ning nende kontaktid leidsid aset mitmel korral, nagu tõendab e-kirjavahetus, mille hageja on repliigile lisanud.

95 Parlament palub teise väite põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

96 Ta rõhutab sellega seoses, et nõuandekomitee liikmed ei ole seal mitte parlamendi ametniku või teenistujana, vaid isiklikult. Vastupidi hageja väidetule ei ole nõuandekomitee esimees pealegi kuidagi vastutav kõikide personalieeskirjadega hõlmatud töötajate eest ning tal ei ole mingit hierarhilist seost isikutega, kes käesoleval juhul tunnistasid. Parlament seab samuti kahtluse alla hageja väite, et asjaolu, et 13 tunnistajast 14 suhe väidetava ahistajaga oli ametialaselt hierarhiline, tõi kaasa selle, et nad ei saanud vabalt tunnistusi anda. Nimelt on parlament ühest küljest arvamusel, et neil isikutel olid lihtsalt paremad võimalused vaidlusaluste asjaolude kohta tarviliku tunnistuse andmiseks. Teisest küljest nägi ta just selleks, et tagada tunnistajatele sõnavabadus, ette selle, et väidetaval ahistajal ega väidetaval ohvril ei oleks nende tunnistuste sisuga võimalik tutvuda. Mis puudutab lõpuks hageja nimetatud kahte tunnistajat, edastab parlament 4. septembril 2015 nõuandekomitee presidendile adresseeritud e-kirja, milles üks nendest ametnikest, kes kuulub nõuandekomitee sekretariaati, annab ülevaate sellest, et ta võttis ühendust hageja poolt tunnistajana viidatud kahe isikuga, ja nende kahe isiku esitatud põhjustest, miks nad ära kuulamisest keeldusid.

- 97 Mis puudutab seda, et nõuandekomitee ei kuulanud ära kõiki tunnistajaid, kelle ärakuulamist hageja soovis, märgib Üldkohus, et haldusjuurdlust läbiviival üksusel, kes peab uurima talle lahendamiseks esitatud juhtumeid proportsionaalselt, on laialdane kaalutusõigus juurdluse läbiviimisel ja eelkõige tunnistajate koostöö kvaliteedi ja vajalikkuse hindamisel (11. juuli 2013. aasta kohtuotsus *Tzirani vs. komisjon*, F-46/11, EU:F:2013:115, punkt 124 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 98 Käesolevas asjas selgub ühest küljest vastupidi hageja väidetele parlamendi esitatud e-kirjast, et nõuandekomitee sekretariaadi kahest liikmest üks võttis ühendust kahe isikuga, kelle ärakuulamist nõuandekomitee poolt hageja soovis, kuid need kaks isikut keeldusid erinevatel põhjustel oma tunnistuste andmisest.
- 99 Sellega seoses tasub aga märkida, et isegi kui on soovitatav, et institutsiooni ametnikud ja teenistujad, kes on kas teenistuses või pensionil, osutavad haldusjuurdluses abi, siis ei ole neil personalieeskirjade alusel tingimata kohustust anda tunnistusi sellise üksuse ees nagu nõuandekomitee.
- 100 Järelikult kuna kutsutud isikud, sealhulgas Z, võivad keelduda tunnistuste andmisest ilma, et nad esitaksid selle kohta mõjuva põhjuse, vaidleb hageja tulutult vastu sõnadele, mida ütles üks nõuandekomitee sekretariaadi kahest liikmest ja mille kohaselt sel ajal pensionil olev Z andis teada, et ta ei ole otseselt seotud juurdluses käsitletavate asjaoludega, tal oli hagejaga üksnes põgus kontakt, ta ei osalenud audiovisuaalüksuse käesolevas asjas kõne all olevatel koosolekutel ning ta sai üksnes kaudselt ühe oma kolleegi kaudu teada hageja ja audiovisuaalüksuse juhataja vahelisest konfliktist.
- 101 Teisest küljest ning igal juhul ei ole nõuandekomiteel mingit kohustust kutsuda juurdluse raames välja kõiki kaebuse esitaja välja pakutud tunnistajaid (vt selle kohta 13. detsembri 2012. aasta kohtuotsus *Donati vs. EKP*, F-63/09, EU:F:2012:193, punkt 187).
- 102 Mis puudutab nõuandekomitee väidetavat erapoolikust, siis tuleb märkida, et peasekretäri 4. veebruari 2014. aasta otsuse D(2014) 3983 kohaselt on nõuandekomitee esimees RN ning see koosneb kahest administratsiooni nimetatud liikmest, kellele lisandub üks asendusliige; kahest parlamendi personalikomitee nimetatud liikmest, kellele lisandub üks asendusliige, ja institutsiooni arstist, kellele lisandub üks asendusarst.
- 103 Ehkki administratsiooni ja töötajate esinduse nimetatud liikmete vahel ei ole nähtud ette sama tasakaalu, kuna RN, kes pealegi on personali peadirektoraadi ressursside direktoraadi personaliüksuse juhataja, kuulub administratsiooni, on Üldkohus arvamusel, et esiteks kujutavad nõuandekomitees institutsiooni arsti osalemine, teiseks asjaolu, et ahistamisalastes sise-eeskirjade artiklis 7 on ette nähtud, et nõuandekomitee „töötab täiesti autonoomselt, sõltumatult ja konfidentsiaalselt“, ja kolmandaks arutelude kollegiaalsus endast piisavaid selle arvamuse erapooletuse ja objektiivsuse tagatise, mille nõuandekomitee peab teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse tarvis koostama ja vastu võtma (vt selle kohta analoogia alusel 30. mai 2002. aasta kohtuotsus *Onidi vs. komisjon*, T-197/00, EU:T:2002:135, punkt 132, ja 17. märtsi 2015. aasta kohtuotsus *AX vs. EKP*, F-73/13, EU:F:2015:9, punkt 150).
- 104 Selles küsimuses tuleb märkida, et asjaolu, et personali peadirektoraadi ressursside direktoraadi personaliüksuse juhataja on nõuandekomitee esimees, ei tähenda – vastupidi hageja spekulatiivsele väitele –, et ta teostab või võib teostada võimu kõikide töötajate üle ja seega nõuandekomitee arutelude üle (vt selle kohta 17. märtsi 2015. aasta kohtuotsus *AX vs. EKP*, F-73/13, EU:F:2015:9, punkt 151), samuti 14 tunnistajast 13 tunnistaja tunnistuse sisu üle. Igal juhul ei ole kuidagi tõendatud, et nõuandekomitee esimees – olgu ta kas või personali peadirektoraadi ressursside direktoraadi personaliüksuse juhataja – tegutseb tingimata hageja suhtes ebasoodsalt (vt analoogia alusel 17. märtsi 2015. aasta kohtuotsus *AX vs. EKP*, F-73/13, EU:F:2015:9, punkt 152). Peale selle tuleb lisada, et vastupidi sellele, mida näib mõista andvat hageja, ei ole ahistamisalastes sise-eeskirjades ette nähtud, et ta peab tingimata olema juures, kui konkreetsel juhul viiakse läbi kõiki tunnistajate ärakuulamisi.

- 105 Mis pealegi puudutab hageja argumente, millega püütakse kahtluse alla seada ära kuulatud tunnistajate tunnistuste õigsust põhjusel, et nad kõik olid audiovisuaalüksuse juhataja hierarhilise võimu all, siis Üldkohus märgib ühest küljest, et hageja ei ole tõendanud, et need tunnistajad oleksid võinud mõistlikult karta kättemaksu või et neile oleks survet avaldatud (vt selle kohta 13. detsembri 2012. aasta kohtuotsus *Donati vs. EKP*, F-63/09, EU:F:2012:193, punkt 183). Teisest küljest, kui nende argumentidega nõustuda, siis tähendaks see seda, et iga kord kui abitaotluses süüdistatakse institutsiooni juhtkonna liiget, ei saaks administratsioon tugineda juhtkonna selle liikme vastutusalasse kuuluva haldusüksuse liikmete tunnistustele. See aga takistab administratsioonil abitaotluse aluseks olevate asjaolude kindlakstegemist, kuna tihti on just asjaomase haldusüksuse liikmed need, kes on abitaotluses väidetud sündmuste kõige otsesemad tunnistajad.
- 106 Mis puudutab hageja poolt taotletud kahe institutsiooni arsti ärakuulamist, siis kuigi hageja kindlasti konsulteeris nendega parlamendi meditsiiniteenistuse vastuvõtu ajal, tuleb täheldada, et meditsiinieksperptide arvamused ei saa iseenesest tõendada, et *de iure* on tegemist ahistamise ja institutsiooni eksimusega, mis puudutab viimase abistamiskohustust (6. veebruari 2015. aasta kohtuotsus *BQ vs. kontrollikoda*, T-7/14 P, EU:T:2015:79, punkt 49; 17. septembri 2014. aasta kohtuotsus *CQ vs. parlament*, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 127, ja 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus *CH vs. parlament*, F-132/14, EU:F:2015:115, punkt 92). Mis konkreetset puudutab arstitöendeid, mida hageja esitas, samamoodi nagu asjaomase kahe institutsiooni arsti võimalikku tunnistust, siis tuleb märkida, et isegi kui nendega oleks võimalik tõendada hageja psüühilisi häireid, ei oleks need siiski saanud tõendada seda, et need häired tulenevad psühholoogilisest ahistamisest, kuna sellise ahistamise olemasolu tõendamiseks oleksid nende tõendite koostajad tingimata tuginenud kirjeldusele, mille andis neile hageja oma töötingimustest parlamendis (vt selle kohta 2. detsembri 2008. aasta kohtuotsus *K vs. parlament*, F-15/07, EU:F:2008:158, punkt 41, ja 17. septembri 2014. aasta kohtuotsus *CQ vs. parlament*, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 127).
- 107 Mis lõpuks puudutab hageja kriitikat selle kohta, et ärakuulamiste kokkuvõtted, nagu need sisaldasid ärakuulamise protokollides, olid ülevaatlikud või igal juhul mitteammendavad, siis Üldkohus on arvamusel, et omaenda tunnistuse koha pealt ei ole hageja tõendanud, milline tema vastus või millised tema vastused nõuandekomitee küsimustele ei ole teda puudutavas protokollis ära toodud või on ära toodud ebapiisavalt. Sama käib teiste tunnistajate ärakuulamise kohta, mille suhtes Üldkohus leiab, et parlamendi esitatud protokollid olid piisavad, arvestades nõuandvat eesmärki, mida see käesoleval juhul nõuandekomitee arvamuse koostamiseks täitis.
- 108 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et teine väide tuleb põhjendamatus tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide, et on tehtud ilmseid hindamisvigu, rikutud abistamiskohustust ja hoolitsemiskohustust ning personalieeskirjade artikleid 12a ja 24

- 109 Kolmanda väite põhjenduseks väidab hageja, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus tegi vaidlustatud otsuses, mida ta kinnitas kaebuse rahuldamata jätmise otsusega, „ilmseid hindamisvigu“, kui ta keeldus hageja abitaotluses kirjeldatud sündmusi kvalifitseerimast psühholoogilise ahistamisena. Tegemist on personalieeskirjade artikli 12a rikkumisega ning kui see taotlus jäeti rahuldamata, tehti seda seega personalieeskirjade artiklit 24 eirates, kuna sellega on teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusele pandud abistamiskohustus. Nii tehes rikkus teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ka oma hoolitsemiskohustust.
- 110 Viidates teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse 11. mai 2016. aasta siseteatega koostatud nimekirjale käitumisest, mida võib kvalifitseerida psühholoogilise ahistamisena, on hageja seisukohal, et vastupidi sellele, mida teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus täheldas vaidlustatud otsuses, tuues esile üksuse korraldust puudutavate raskuste konteksti, on tema puhul tegemist tema üksuse juhataja lakkamatu kriitikaga, temaga arvestamata jätmisega, tema arvamustega, mida ta võis avaldada, arvestamata jätmisega, ülemäärase järelevalve teostamisega tema töö suhtes, solvamise või

haavavate märkustega, tema ignoreerimisega, pideva vaenulikkusega või käitumisega, mille eesmärk on tema alandamine või naeruvääristamine tema töö tõttu. Sellega seoses on ta arvamusel, et erinevalt sellest, mida parlament annab oma kostja vastuses mõista, ei nõua personalieeskirjade artikli 12a tähenduses psühholoogilise ahistamise aktide kvalifitseerimine seda, et nende tegudega kavatsetakse tahtlikult kahjustada ohvri töötingimusi.

- 111 Käitumine, mida hageja ette heidab, sisaldub vaidlusaluste asjaolude kirjelduses, mis on abitaotluses. Sellega seoses leiab ta vastupidi sellele, mida väidab teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ja nüüd parlament, et audiovisuaalüksuse juhataja agressiivne, irooniline ja sarkastiline käitumine tema suhtes ei saa olla kuidagi õigustatud üksuse toimimise raskustega, mida üksuse juhataja on kohustatud ületama, ning igal juhul ei ole temal kui üksuse juhatajal õigust selliste raskuste ületamiseks nii käituda, eirates personalieeskirjade artiklit 12a.
- 112 Parlament palub kolmanda väite põhjendamatus tõttu tagasi lükata. Ta märgib, et audiovisuaalüksuse juhataja tehtud kriitika hageja suhtes oli vahetult seotud vajadusega parandada üksuse toimimist ja hageja ise tunnistas, et kriitikat tehti koosolekul, kus arutati teenistusüksuse puudulikkude toimimist, mis järgnes töökoormuse tõusule ja institutsiooni teenistusüksuste ümberstruktureerimisele. Kuigi parlament tunnustab, et juhataja mõned märkused – nagu need, mida hageja oma hagiavalduses tsiteerib – olid mõnikord liialdatud või kahetsusväärsed, väidab ta siiski, et need märkused ei tugine alusetutele süüdistustele, millel ei ole hagejaga seotud objektiivsete asjaoludega mingit seost, ning et need märkused tuleb asetada sel ajal valitsenud pingeolukorra konteksti, kuna üksus toimis puudulikult ja töökoormus tõusis.
- 113 Parlament on arvamusel, et seoses sellega, et audiovisuaalüksuse juhataja tõstas hageja lepingu ülesütlemise, ei ole hageja tõendanud, et need märkused on tehtud mingist muust vaatepunktist kui teenistuse huvide hindamine, võttes arvesse seda, et hageja soorituste hindamine on tema üksuse juhataja pädevuses.
- 114 Parlament leiab, et isegi kui on kahetsusväärne, et audiovisuaalüksuse juhataja on avalikustanud selle, et hageja on esitanud abitaotluse, ei ole see iseenesest psühholoogiline ahistamine.
- 115 Lõpuks kinnitab parlament, et selles osas, mis puudutab tema hoolitsemiskohustust, võttis ta arvesse hageja tervist ning viis ta üle teise teenistusüksusesse.

– *Personalieeskirjade mõiste „psühholoogiline ahistamine“*

- 116 Sissejuhatuseks tuleb täheldada, et enne personalieeskirjade jõustumist redaktsioonis, mis tuleneb nõukogu 22. märtsi 2004. aasta määrusest (EÜ, Euratom) nr 723/2004, millega muudetakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirju ja Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimusi (ELT 2004, L 124, lk 1; ELT eriväljaanne 01/02, lk 130), määratles Üldkohus kohtupraktikas mõiste „psühholoogiline ahistamine“ nii, et isikul, kes väidab end olevat ohver, tuleb sõltumata subjektiivsest käsitlusest esitada kõik tõendid, mille alusel saab tuvastada, et tema suhtes rakendati käitumist, mille eesmärk oli – objektiivselt võttes – tema alandamine või tema töötingimuste halvendamine (vt selle kohta 23. veebruari 2001. aasta kohtuotsus *De Nicola vs. EIP*, T-7/98, T-208/98 ja T-109/99, EU:T:2001:69, punkt 286, ning 8. juuli 2004. aasta kohtuotsus *Schochaert vs. nõukogu*, T-136/03, EU:T:2004:229, punkt 41). Seega psühholoogilise ahistamise tuvastamiseks pidi asjaomane käitumine olema objektiivselt võttes tahtlik (4. mai 2005. aasta kohtuotsus *Schmit vs. komisjon*, T-144/03, EU:T:2005:158, punkt 65, ja 25. oktoobri 2007. aasta kohtuotsus *Lo Giudice vs. komisjon*, T-154/05, EU:T:2007:322, punkt 83).

- 117 Alates 1. mail 2004 personalieeskirjade artikli 12a lõigete 1 ja 3 jõustumisest, mille kohaselt „[a]metnikud hoiduvad igasugusest psühholoogilisest või seksuaalsest ahistamisest“, mõistetakse psühholoogilise ahistamise all nüüd „sobimatut käitumist, mis leiab aset aja jooksul, on korduv või süstemaatiline ja hõlmab füüsilist käitumist, kõne- või kirjakeelt, žeste vm tegevusi, mis on tahtlikud ja mis võivad kahjustada inimeste isiksust, väärikust või füüsilist ja psühholoogilist terviklikkust“.
- 118 Sellega seoses tuleb tõdeda, et liidu seadusandja ei võtnud personalieeskirjade artikli 12a lõike 3 sõnastusse üle varasemat kohtupraktikas esinevat nõuet, millele on viidatud eespool punktis 116 ja mille kohaselt selleks, et käitumine oleks hõlmatud psühholoogilise ahistamisega, peab selle eesmärk objektiivselt olema sellise isiku „alandamine või tema töötingimuste halvendamine“, kelle suhtes selline käitumine aset leidis.
- 119 Neil asjaoludel tuleb möönda, et mõistet „psühholoogiline ahistamine“ määratletakse personalieeskirjade artikli 12a lõike 3 tähenduses kui „sobimatut käitumist“, mille puhul esiteks peab olema tegemist füüsilise käitumise, kõne- või kirjakeele, žestide vm tegevustega, mis leiavad aset „aja jooksul, on korduvad või süstemaatilised“, mis tähendab seda, et psühholoogilist ahistamist tuleb mõista kui protsessi, mis toimub tingimata aja jooksul ja eeldab korduvaid või pidevaid tegusid, mis on „tahtlikud“ erinevalt „kogemata asetleidvatest tegudest“. Teiseks peavad käitumine, sõnad, teod, žestid või kirjutised selle mõiste alla kuulumiseks kahjustama isiku isiksust, väärikust, füüsilist või psühholoogilist terviklikkust (13. detsembri 2017. aasta kohtuotsus HQ vs. CVPO, T-592/16, ei avaldata, EU:T:2017:897, punkt 101; vt ka 17. septembri 2014. aasta kohtuotsus CQ vs. parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 120 Seega ei ole vaja tuvastada, et käitumine, sõnad, teod, žestid või kirjutised oleksid toime pandud kavatsusega kahjustada isiku isiksust, väärikust, füüsilist või psühholoogilist terviklikkust. Teiste sõnadega võib psühholoogilise ahistamisega olla tegemist ka siis, kui ei ole tõendatud, et ahistaja kavatses oma tegudega tahtlikult ohvri mainet või tema töötingimusi kahjustada. Piisab sellest, kui need teod, mis pandi toime tahtlikult, tõid niisugused tagajärjed objektiivselt kaasa (vt 5. juuni 2012. aasta kohtuotsus Cantisani vs. komisjon, F-71/10, EU:F:2012:71, punkt 89, ning 17. septembri 2014. aasta kohtuotsus CQ vs. parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 121 Kuna asjaomane tegu peab personalieeskirjade artikli 12a lõike 3 kohaselt olema sobimatu, järeldub sellest, et käitumise „ahistamiseks“ kvalifitseerimiseks peab olema täidetud tingimus, et see käitumine on piisavalt objektiivne selles mõttes, et erapooletu ja mõistlik vaatleja, kes on tavapäraselt tundlik, leiaks samas olukorras, et see käitumine läheb liiale ja on laiduväärne (16. mai 2012. aasta otsus kohtuasjas Skareby vs. komisjon, F-42/10, EU:F:2012:64, punkt 65, ja 17. septembri 2014. aasta otsus CQ vs. parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 78).
- 122 Neid kohtupraktikast tulenevaid kaalutlusi arvestades tuleb analüüsida kolmandat väidet, mille uurimiseks tuleb esiteks kronoloogiliselt käsitleda hageja mainitud iga sündmust personalieeskirjade artiklist 12a lähtudes ja seejärel hinnata neid tervikuna selleks, et teha kindlaks, kas teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus tegi faktide hindamisel vea ning järelikult eiras nii personalieeskirjade artiklit 12a kui ka artiklit 24, nagu väidab hageja.
- 123 Selles suhtes tuleb veel rõhutada, et personalieeskirjade artiklis 12a viidatud määratlus on objektiivne mõiste, mis – isegi kui see põhineb kolmandate isikute, antud juhul ametnike ja teenistujate tegude ja käitumise kvalifitseerimisel kontekstist lähtuvalt, mida ei ole alati lihtne läbi viia – ei tähenda siiski, et anda tuleb keerulisi hinnanguid, mis on sellist tüüpi, mis võivad tuleneda olemuselt majanduslikest (vt kaubanduse kaitsemeetmete kohta 7. mai 1991. aasta kohtuotsus Nakajima vs. nõukogu, C-69/89, EU:C:1991:186, punkt 86, ja 27. septembri 2007. aasta kohtuotsus Ikea Wholesale, C-351/04, EU:C:2007:547, punkt 40), teaduslikest (vt Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) otsuste kohta 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Rütgers Germany jt vs. ECHA, T-94/10, EU:T:2013:107, punktid 98 ja 99) või ka tehnilistest (vt Ühenduse Sordiameti (CVPO) otsuste kohta 15. aprilli 2010. aasta kohtuotsus Schröder vs. CVPO, C-38/09 P, EU:C:2010:196, punkt 77) mõistetest, mis õigustaksid

administratsioonile hindamisruumi andmist, kui ta käsitletavat mõistet kohaldab. Seega kui väidetakse, et personaleeskirjade artiklit 12a on eiratud, tuleb uurida, kas teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus tegi vea faktide hindamisel seoses selles sättes viidatud psühholoogilise ahistamise mõistega, mitte aga ilmse vea nende faktiliste asjaolude hindamisel.

– *Vaidlusalune väidetav käitumine*

- 124 Hageja selgitab, et isegi kui tal oli alati olnud hea teenistuskäik, millega olid rahul kolm järjestikust üksuse juhatajat, kelle hulka kuulus viimasena audiovisuaalüksuse juhataja, siis muutus viimati nimetatud isiku käitumine tema suhtes alates 2011. aasta lõpust ja veelgi rohkem 2012. aasta algusest. Selline käitumine jätkus ka pärast seda ajavahemikku, täpsemalt 2012. aasta detsembrist kuni 2014. aasta septembrini. Konkreetselt hakkas üksuse juhataja sobimatult käituma eesmärgiga teda pidevalt mustata ja see käitumine seisnes kriitikas, mida ta esitas põhiliselt kolmandate isikute ees, nii siis, kui hageja oli kohal, kui ka tagaselja, kuid samuti vahetevahel kirjalikult. Põhiline sel viisil temale adresseeritud kriitika puudutas otse tema isikut, eelkõige tema väidetavaid probleeme iseloomuga ja tema väidetavat ülbust. Tema üksuse juhataja tuletas talle pidevalt meelde, et ta on hageja ülemus ning et hageja peab talle alluma, samuti palus ta hagejal korduvalt oma tegevust põhjendada, samas tegemata järeldusi põhjendustest, mille hageja vastuseks esitas. Samuti survestas ülemus hagejat, ähvardades hageja töösuhte lõpetamisega või vähemalt sellega, et ta ei taotle hageja lepingulise abiteenistuja lepingu uuendamist. Hageja poole pöördudes kasutas ülemus muu hulgas väljendit „Kelleks te ennast peate, proua markiis?“ ja heitis hagejale ette tema „probleeme iseloomuga“. Mida hageja aga oma üksuse juhatajale ette heidab, on hoopis reaktsioonid, mis ei olnud põhjendatud.
- 125 Näiteks mis puudutab audiovisuaalüksuse juhataja poolt juhtimata jätmist, kui rakendati erimenetlust selliste meediapäringute käsitlemisel, mille pidi esmajärjekorras läbi vaatama hageja juhitud audiovisuaalallüksus, on hageja arvamusel, et temapoolne sellekohane kaebus tema 25. oktoobri 2011. aasta e-kirjas on põhjendatud.
- 126 Samamoodi, mis puudutab e-kirja, mille audiovisuaalüksuse juhataja talle 26. septembril 2011 saatis ja mille koopia said kaks teist Newsdesk Hotline'i allüksuse teenistujat – kusjuures audiovisuaalüksuse juhataja märkis selles e-kirjas, et ta on asjatult mitu korda palunud, et see allüksus abistaks ühe teise allüksuse töötajat seoses Tuneesia Vabariigi delegatsiooni külastusega –, siis hageja 26. septembri 2011. aasta e-kiri vastusena kujutas endast sobivat ja ammendavat vastust, mis näitas ära, et see etteheide, mis lõppkokkuvõttes oli suunatud isiklikult tema pihta, on alusetu.
- 127 Pealegi mis puudutab 19. jaanuari 2012. aasta e-kirja, milles hageja andis meediadirektoraadi direktorile teavet viisi kohta, kuidas ühe Prantsuse telesaate läbiviimine korraldatakse, on hageja seisukohal, et audiovisuaalüksuse juhataja 19. jaanuari 2012. aasta e-kiri, millega ta vastas esimesena nimetatud e-kirjale ja milles ta heitis hagejale ette, et viimane andis meediadirektoraadi direktorile selle sündmuse kohta enneaegu infot, samas kui audiovisuaalüksuse juhataja valmistas ise ette terviklikku vastust, milles oli täpsustatud kõikide selles osalejate panus, leiab hageja, et see etteheide ei ole põhjendatud, samuti nagu etteheide, et ta „soleerib“, „ujutades [teised teenistusüksused] üle“ informatsiooniga, mille edastamine ja kooskõlastamine kuulub eeldatavalt tema kui üksuse juhataja pädevusse, ja etteheide, et ta jätab ebaprofessionaalse mulje, ning mis väidetavalt ei anna edasi meeskonnatööd või isegi kahjustab teenistusüksuse meeskonnatöö edendamist.
- 128 Hageja saatis 28. veebruaril 2012 ühele teisele allüksusele e-kirja palvega, et talle antaks teada kanali EuropeBySatellite (edaspidi „EbS“) teemade muudatustest, täiendustest või ärajätmistest, ning sellele järgnevalt taunib hageja selle e-kirja tooni ja sisu, mille tema üksuse juhataja talle samal päeval vastuseks saatis, samuti teistkordset e-kirjavahetust, milles juhataja märkis ära, et Newsdesk Hotline'is töötavad neli inimest ning et järelikult nendest neljast isikust ühe ülesandeks võiks väga hästi olla EbS-is toimuvate muudatuste jälgimine ja märkamine, jõudes samas järeldusele, et ei ole võimalik

„kogu aeg veeretada vastutust/tegelikult „palli“ teistele“ ([„]meid sellest ei informeeritud!![“]), ja nõudes Newsdesk Hotline'i neljalt töötajalt seda, et nad „oleksid informatsiooni otsimisel interaktiivsed institutsiooni siseselt ja väliselt“.

129 Hageja mainib samuti 19. märtsi 2012. aasta e-kirjavahetust, mis puudutas koosolekut, mis oli seotud sündmuse „Rabat [(Maroko)] – Euromed“ kajastamisega ja mille kutsus kokku ühe teise allüksuse töötaja ja kuhu ainult üks neljast Newsdesk Hotline'is töötavast isikust lõpuks läks. Ta taunib sellega seoses audiovisuaalüksuse juhataja etteheidet kolmele puudevale isikule, sealhulgas hagejale, e-kirjas, milles üksuse juhataja rõhutas, et on kasutu kutsuda kokku kooskõlastuskoosolekuid, kui nendel osaleb lõpuks kolm inimest, see tähendab ta ise, koosoleku kokku kutsunud isik ja ainus sellele koosolekule läinud Newsdesk Hotline'i töötaja. Hageja on aga arvamusel, et seda liiki koosolekute puhul oli tavapärane, et seda teenistusüksust esindab üks inimene, mistõttu vastupidi sellele, mida üksuse juhataja etteheitvas e-kirjas väitis, ei olnud kolme teise, sealhulgas hageja kohalolek vajalik.

130 Hageja taunib veel kord 8. mai 2012. aasta e-kirjavahetuse tooni ja sisu. Sellega seoses palus hageja audiovisuaalüksuse juhatajale adresseeritud esimese e-kirja postskriptumis, kusjuures e-kirja koopia said kaheksa isikut ja üks teenistusüksus, selle adressaatidelt järgmist:

„[X], kas sa võiksid tulevikus oodata, kui me oma uurimistöoga ja asjaomaste isikutega konsulteerimisega lõpule saame, enne kui sa saadad edasi e-kirja minu allüksusega seotud puuduva või mittetäieliku infoga“.

131 Vastuseks saadetud e-kirjas, mis oli adresseeritud hagejale ning mille koopia said hageja mainitud isik ja üks teine isik, kirjutas üksuse juhataja järgmist:

„Tuleb lõpetada see, et kõigile soovitakse kohta kätte näidata... Seda toimikut [...] haldab õigustatult ja professionaalselt [X]. Mul ei olnud enne aega reageerida, kuid ma kavatsen selle kohta teha teiega koosoleku nii kiiresti kui võimalik. Ma ei kiida heaks selle toimiku asjus vahetatud e-kirju. Üks asi on koostada indeks ja määrata kindlaks töösüsteem, [...] [täiesti] teine [asi on] mitte olla viisakas kolleegidega. Telefoni teel on võimalik vältida suurt hulka möödarääkimisi. Kõik need meetodid on mu jaoks möödanik ning minu soov on väga tõsiselt reageerida sellise tegevuse suhtes, mis on täielikult vastuolus meie ühise töö elementaarsete reeglitega, paludes otseselt olla vastutav nendel, kes ei ole aru saanud sõnumist, mida ma teile mitu korda olen saatnud. Sõnum on selge. Me oleme meeskond, kes maksku mis maksab peab koos töötama ja töötabki koos. Ma ei pea respektierima „allaüksust“, kelle eesmärk on soleerimine või viimase sõna ütlemine. See on ja jääb minu ainupädevusse.“

132 Hageja vastas viimasele e-kirjale, et ta ei ole üksuse juhatajaga nõus ning et ta on veel kord seisukohal, et Newsdesk Hotline'i allüksus „töötab“, samas kui teised allüksused „toimivad puudulikult, hoiavad infot kinni või tekitavad segadust“. Samas e-kirjas ta rõhutas, et mitmel juhul pidid Newsdesk Hotline'i töötajad tegelema teiste allüksuste juba tehtud tegudega ning nende eesmärk ei olnud viimase sõna ütlemine. Ta märgib pealegi, et tema ja teised Newsdesk Hotline'i töötajad on sellest kõigest väsinud.

133 Üksuse koosolekul, mis toimus 10. mail 2012 ja mille päevakorras oli üksuses esinevate probleemide arutamine ja nendele lahenduste leidmine, valas hageja sõnul audiovisuaalüksuse juhataja viha välja otse tema peale, kritiseerides teda avalikult ja ainuisikuliselt, süüdistades teda info kinnihoidmises ja selles, et ta ei ole näidanud üles meeskonnavaimu, ning seega lõppkokkuvõttes selles, et hageja on puuduliku toimimise eest vastutav. Ta ründas teda ka isiklikult, küsides temalt küsimusi teistel teemadel, millel ei olnud mingit seost üksuse kolme rühma koordineerimisega, ning ei jätnud talle võimalust vastata. E-kirjas pealkirjaga „Konfidentsiaalne“, mis oli adresseeritud audiovisuaalüksuse juhatajale 12. mail 2012, märkis Y pealegi, et „koju minnes oli tal kõris poomistunne ja ta magas

halvasti“. Nimetatud isik ütles, et „see koosolek oli väga keeruline ning läks koosoleku teemast kaugemale, kusjuures tehti ebakohaseid märkusi“ ning tal tekkis küsimus, „kuidas [hageja] suutis emotsioonidest hoiduda ja rahu säilitada“. Koosolekule järgneval päeval oli hageja haiguspuhkusel.

134 Hageja toob ära veel ühe olukorra, mis leidis aset 2012. aasta novembris ja mis puudutas lõunapausil ühe sellise audiovisuaalüksuse akrediteerimisallüksuse kolleegi asendamist, kes pidi üksi tagama ajakirjanike vastuvõtu parlamendis 16 riigipea või valitsusjuhi külastuse ajal sündmuse „Friends of Cohesion“ raames. Päeva jooksul halvustas üksuse juhataja hagejat põhjendusel, et Newsdesk Hotline'i töötajad ei olnud taganud lisatööjõudu selleks, et nende kolleeg Z saaks minna lõunapausile. Hageja märgib sellega seoses, et 4. oktoobril 2012 vahetas ta Z-iga e-kirju, et panna paika tugi selleks, et viimasel oleks võimalik pausile minna.

135 Siiski märkis üksuse juhataja 13. novembri 2012. aasta e-kirjas, mis oli saadetud üksuse töötajatele, et isegi kui Z ei kaevanud selle üle, sedastasid tema ja teised kolleegid, et asjaomase isiku roteeruvat asendamist, mille paikapanemist palus ta juba alates septembrist korraldada, ei toimunud, mistõttu Z ei saanud pausile minna. Ta jätkas oma arutluskäiku järgmises sõnastuses:

„Just rääkisin lõpuks isikuga, kes vastutas senini meeskonna juhtimise eest ning kes vastas mulle provotseerival ja eriti ebameeldival toonil pärast seda, kui ma talle meelde tuletasin, et täna, kui [üritusele „Friends of Cohesion“] ja volinike kandidaatide esinemistele saabub suur hulk meeskondi, on [Z-i] vaja aktiivselt abistada. Tundub, et te ei ole seda sõnumit oma päevakava „tähtsate küsimuste“ hulka arvanud [...] Minu jaoks ei ole täna midagi olulisemat, nagu me planeerimise koosolekul eile arutasime, kui ajakirjanike vastuvõtt kohe, kui nad saavad, ja ma soovin, et nüüdsest alates oleks paigas siduv plaan isiku nimega igaks päevaks, et tagada me kolleegi asendamine vähemalt lõunapausi ajal ja igal hetkel, kui ta soovib, näiteks puhkuse võtmiseks, mida te ka ise teete. [L]oodan, et see sõnum on piisavalt selge kõigile [...] Te olete osa meeskonnast ning kui üks või teine ei leia meie hulgas kohta, olete vabad minema otsima mujale sellist tööd, mis vastab paremini te soovidele.“

136 Hiljem andis audiovisuaalüksuse juhataja hagejale 4. detsembril 2012 toimunud koosolekul assistendi juuresolekul teada, et tema on see, kes juhib, meeldib see hagejale või mitte. Selles kontekstis andis ta ähvardavalt toonil hageja sõnade kohaselt teada:

„Meeskond töötab teiega või teieta, saan iga päev sadu [CVsid] isikutelt, kes oskavad väga hästi teha seda, mida te teete. Kui te oma suhtumist ei muuda, teen ma otsuse.“

137 Hageja väidab samuti, et üksuse juhataja kritiseeris tagaselja eelkõige kahel koosolekul hageja juhitud meeskonna tööd, mille kohta hageja on juhataja suhtes teinud märkuse 12. novembri 2013. aasta e-kirjas, milles ta avaldas oma pettumust üksuse juhataja sellise käitumise suhtes. Pealegi esitab ta sellega seoses muu hulgas 18. märtsi 2014. aasta Y-i ja audiovisuaalüksuse juhataja e-kirjavahetuse, milles Y andis juhatajale teada, et ta on seisukohal, et „[17. märtsil 2014 toimunud] koosoleku eesmärk oli puuduvate isikute ja teenistusüksuse lintšimine ja mustamine“. Pealegi esitab ta esiteks audiovisuaalüksuse juhataja endise sekretäri e-kirja, kes teise teenistusüksusesse üleviimisel kirjutas järgmist:

„Minu kogemus audiovisuaalüksuses?! [S]ee on nagu heroiniisõltlasele: narkootikumi süstitakse uskudes, et [...] leitakse paradiis, samas kui langetakse aina madalamale, põrgusse. Ma ei ole kunagi olnud õnnelikum, kui sealt lahkudes.“

138 Teiseks mainib hageja audiovisuaalüksuse juhataja ühe assistendi omal soovil töölt lahkumist, mis toimus 27. jaanuari 2015. aasta lakoonilises e-kirjas ja mida hageja peab märgiks üksuse juhataja käitumisega tekitatud ebameeldivusest.

- 139 Audiovisuaalüksuse juhataja 25. septembril 2014 kokku kutsutud koosolekul leidis aset riid tema ja hageja vahel. Selles kontekstis tuleb märkida, et kui hageja palus juhatajal teha lahti tarkvaraprogrammi ajaloo, selleks et mõista, et vastupidi juhataja väidetule oli Newsdesk Hotline'i töötajate panus positiivne, katkestas juhataja teda julmalt ning meenutas talle, et juhataja on tema ning et tema otsustab, kas isik peab allüksust töökoosolekutel esindama. Samuti jõudis ta järeldusele, et Newsdesk Hotline ei ole millekski kasulik.
- 140 Pärast seda vahejuhtumit läks hageja parlamendi meditsiiniteenistusse ning 26. septembrist 2014 oli ta haiguspuhkusel ja sellest alates ta tööle tagasi ei läinud. Ta arvab sellega seoses, et kuna teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ei võtnud abitaotluse menetlemisel piisavalt arvesse hageja esitatud arstitõendeid, on ta eiranud hoolitsemiskohustust.

– *Vaidlusaluste käitumiseepisoodide üksikuna hindamine*

- 141 Sissejuhatuseks märgib Üldkohus, et kuigi ei ole välistatud, et audiovisuaalüksuse juhataja võis üksuse koosolekutel või hagejaga vesteldes kasutada ebasobivat tooni, siis kogemata kasutatud sõnad või žestid jäävad personalieeskirjade artikli 12a lõike 3 kohaldamisalast välja, isegi kui need võivad tunduda sobimatud (17. septembri 2014. aasta kohtuotsus CQ vs. parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 95).
- 142 Pealegi arvestades ulatuslikku kaalutusõigust, mis institutsioonidel on oma teenistusüksuste töö korraldamisel, ei saa teenistusüksuste töö korralduse küsimustes tehtud haldusotsused – isegi kui nendega on raske nõustuda – ega erimeelsused administratsiooniga samades küsimustes iseenesest tõendada, et tegemist on psühholoogilise ahistamisega (vt 17. septembri 2014. aasta kohtuotsus CQ vs. parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 98 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 143 Käesolevas asjas viitavad käsitletavad asjaolud konfliktsele suhtele keerulises halduskontekstis, kuid need ei anna tunnistust tegudest, mis oleksid ebasobivad või läheksid liiale, kuna jäädvustatud sõnad ja käitumine tõendavad äärmisel juhul vaid seda, et audiovisuaalüksuse juhataja ohjas halvasti või vahel isegi oskamatult konfliktiolukorda.
- 144 Nimelt kuigi üksuse juhataja toon mõnedes e-kirjades võib keeleliselt või stiililiselt vahetevahel näida natuke familiaarne või detailirikas – kuigi samas ei ole sellega liiale mindud –, tuleb see siiski asetada konteksti, mis puudutab teenistusüksuse toimimise raskusi, mis tulenesid teenistusüksuse ümberstruktureerimisest.
- 145 Üldkohus märgib sellega seoses, et põhiosa e-kirjadest, mille hageja esitas ja mille oli üksuse juhataja talle adresseerinud, puudutas üksuse juhataja tehtud etteheiteid, mis põhimõtteliselt kuuluvad tema kui ülemuse pädevusse.
- 146 Seega mis puudutab e-kirju, milles ta esitas hagejale etteheiteid käitumise, tegevuse või tegemata jätmise kohta, mida juhataja ei pidanud teenistuse nõuetega kooskõlas olevaks, nagu 26. septembri 2011. aasta ning 19. jaanuari, 28. veebruari ja 19. märtsi 2012. aasta e-kirjad, siis tuleb märkida, et erapooletu ja mõistlik vaatleja, kes on tavapäraselt tundlik, ei leiaks samas olukorras, et need lähevad tingimata liiale ja on laiduväärsed. Seega taolised etteheited, kui nendega on piiri peetud, võivad objektiivselt olla põhjendatud käitumise suhtes, mida audiovisuaalüksuse juhataja hagejale ette heitis.
- 147 Nimelt väärrib märkimist, et ülemuse kriitika selle kohta, kuidas alluv mingit tööd tegi või mõne ülesande täitis, ei kujuta endast iseenesest sobimatut käitumist, sest kui see oleks nii, oleks talituse juhtimine praktiliselt võimatu (11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Tzirani vs. komisjon, F-46/11, EU:F:2013:115, punkt 97, ja 17. septembri 2014. aasta kohtuotsus CQ vs. parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 87). Samamoodi ei kahjusta negatiivsed märkused töötajale tingimata isiku isiksust, väärikust või terviklikkust, kui need on sõnastatud piiri pidades ega põhine alusetutel

süüdistustel, mis ei ole üldse objektiivsete faktiliste asjaoludega seotud (17. septembri 2014. aasta kohtuotsus CQ vs. parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 87; vt samuti selle kohta 24. veebruari 2010. aasta kohtuotsus Menghi vs. ENISA, F-2/09, EU:F:2010:12, punkt 110).

- 148 Mis aga puudutab 26. septembri 2011. aasta e-kirja, siis sõltumata selgitustest, mille hageja hiljem esitas, ja mille kohta ei ole audiovisuaalüksuse juhatajal vastupidi hageja väidetule tingimata kohustust esitada oma seisukohti kirjalikult ega ettenähtud tähtaja jooksul, edastas üksuse juhataja üksnes teise teenistusüksuse kolleegi kaebuse, mis puudutas hageja ja teiste Newsdesk Hotline'i töötajate abi puudumist. Selline etteheide, mis on tehtud piiri pidavas sõnastuses, ei näi erapooletule ja mõistlikule välisele vaatlejale selline, mis läheb liiale ja on laiduväärne.
- 149 Mis puudutab 19. jaanuari 2012. aasta e-kirja, siis tundub, et kuna hageja näitas üles initsiatiivi info edastamiseks meediadirektoraadi direktorile, kes on audiovisuaalüksuse juhataja otsene ülemus, ilma audiovisuaalüksuse juhatajat sellest teavitamata, siis ei ole ebasobiv, kui üksuse juhataja heidab seda hagejale ette ning tuletab talle mõõdukas sõnastuses meelde oma nõudeid, mille kohaselt peavad üksuse töötajad tegutsema koos ning tema alluvuses, isegi kui on tõsi, et vormiliselt oleks selle e-kirja toon võinud olla viisakam. Sellega seoses on asjaolu, et hagejal oli olnud minevikus või hiljem võimalus või harjumus suhelda asjaomase direktoriga otse, ebaoluline, kuna on selge, et üksuse juhataja oli tema otsene ülemus ning seetõttu võis ta nõuda, et hageja tegutseb kollektiivi raames.
- 150 Mis puudutab 28. veebruari 2012. aasta e-kirjavahetust, siis tasub märkida, et hageja kell 11.04 saadetud e-kirjas andis ta audiovisuaalüksuse juhatajale teada, et „on vaja, et keegi EbS-ist annab [Newsdesk Hotline'ile] teada muudatustest või kahtlustest, et [nende] „klientide“ kohta oleks olemas usaldusväärne info“. Seega kuna hageja nõudis, et EbS-i eest vastutava osakonna töötaja informeeriks reaalajas Newsdesk Hotline'i nendest muudatusest, ei ole ebasobiv, et üksuse juhataja vastas talle ülemusena, kes vastutab nii Newsdesk Hotline'i kui ka EbS-i eest, et üks Newsdesk Hotline'is töötavast neljast isikust peaks täitma seda ülesannet, mida hageja pidi vajalikuks ja mille suhtes ta soovis, et seda täidaks kolmas isik.
- 151 Peale selle tuleb märkida, et kuna see e-kiri ei olnud saadetud üksnes hagejale, isegi kui jällegi oleks selle e-kirja toon võinud olla vähem familiaarne, ei näi hageja, kuid ka ühe tema Newsdesk Hotline'i kolleegi suhtes tehtud selline kriitika olevat ebamõistlik ega lähe üle piiri. Lõpuks märgib Üldkohus, et vastusena hageja ja üksuse juhataja e-kirjale seadis üks EbS-i töötaja ühes hispaania keeles kirjutatud e-kirjas kahtluse alla hageja sellise väite õigsuse, mille kohaselt hageja oli proovinud võtta nimetatud teenistusüksusega telefoni teel ühendust, ning süüdistas teda isegi valetamises ja vea teiste kaela ajamises.
- 152 Mis puudutab audiovisuaalüksuse juhataja tehtud etteheidet 19. märtsi 2012. aasta e-kirjas selle kohta, et hageja ja kaks tema kolleegi puudusid ühelt koosolekult, siis tuleb tõdeda, et ametnikul või teenistujal on kohustus olla ülemusega kohtumiseks kättesaadav, kui viimane on ta koosolekule kutsunud (10. juuli 2014. aasta kohtuotsus CW vs. parlament, F-48/13, EU:F:2014:186, punkt 123). Seega sõltumata sellest, milliseid põhjendusi selle puudumise kohta hageja hiljem esitas, ei näi üksuse juhataja 19. märtsi 2012. aasta e-kiri erapooletule ja mõistlikule vaatlejale kuidagi ebasobiv.
- 153 Mis puudutab 8. mai 2012. aasta e-kirjavahetust, siis tuleb täheldada, et algses e-kirjas, mille hageja saatis audiovisuaalüksuse juhatajale, kaheksale teisele isikule ja ühele teenistusüksusele, süüdistas hageja vahetult ühe teise teenistusüksuse kolleegi, jättes mulje, et viimane levitab Newsdesk Hotline'i kohta puudulikku informatsiooni. Sellist väidet aga, mis on esitatud e-kirjas, mis on adresseeritud mitmele saajale, võib pidada selles viidatud isiku töö kvaliteedi mustamiseks, samas kui hageja, kui võtta arvesse tema tööülesandeid ja palgaastet, ei olnud kohe kuidagi sellisel hierarhiliselt kõrgemal positsioonil, mis oleks talle andnud õiguse hinnata selle isiku tööalaste soorituste kvaliteeti ja nii ennast selle kohta väljendada. Peale selle, et iga ametnik ja teenistuja ei tohi seada alusetult kahtluse

alla oma ülemuste autoriteeti, on neil samuti kohustus olla mõõdukas ja ettevaatlik, kui tegemist on e-kirjade saatmisega, mis seda teemat puudutavad või millega seatakse kahtluse alla ühe nende kolleegi töö kvaliteet, eelkõige valides mitmed adressaadid.

- 154 Neil asjaoludel tuleb märkida, et isegi kui audiovisuaalüksuse juhataja oleks võinud kasutada väljendist „[t]uleb lõpetada see, et kõigile soovitakse kohta kätte näidata“ vähem familiaarset väljendit, on sellegipoolest sobiv ja õiguspärane, et juhataja selgitas hagejale, et ta on oma pädevusvaldkonna piire ületanud, rahustades samal ajal isikut, kelle puhul oli kahtluse alla seatud tema töötulemuste kvaliteet, mille hindamine kuulub eelisjärjekorras sellele üksuse juhatajale. Pealegi, kui hageja sõnastas X-ile etteheite mitmele adressaadile saadetud e-kirjas sisalduva korralduse näol, hoolitses üksuse juhataja selle eest, et tema vastus läks üksnes hagejale, X-ile ja isikule, kes vastutas töövahendite plaanimise eest.
- 155 Mis puudutab Z-i asendamise küsimust parlamendis ajakirjanike vastuvõtmise ajal, siis 13. novembri 2012. aasta e-kirjas kasutatud tooni karmusest on tõesti näha, et ülemusel on hagejaga selles küsimuses konflikt ja selgelt suhtlemisraskused. Siiski ei kujuta see etteheitev e-kiri, mis pealegi oli saadetud kogu asjaomasele meeskonnale, iseenesest kirjalikku eneseväljendust, mis kahjustab hageja või teiste selle meeskonna liikmete isiksust, väärikust või füüsilist ja psühholoogilist terviklikkust.
- 156 Mis lõpuks puudutab audiovisuaalüksuse juhataja väidetavalt korduvaid ähvardusi oma kavatsuse kohta mitte pikendada hageja lepingut, kui ta oma käitumist ei muuda, siis toimikust selgub, et kuigi on tuvastatud, et üksuse juhataja avaldas samalaadi seisukohti kõigi Newsdesk Hotline'i töötajate suhtes, antud juhul 13. novembri 2012. aasta e-kirjas (vt eespool punkt 135), ei ole hageja siiski tõendanud, et üksuse juhataja tegi konkreetselt tema suhtes ähvarduse tema teenistuslepingu pikendamise seoses. Konkreetselt tuleb täheldada, et kuigi üks tunnistaja kindlasti märkis enda kohta, et audiovisuaalüksuse juhataja tuletas talle meelde, et „ta on vaid ajutine“, ja kuigi teine „arvas, et tema [enda] leping jätkub, kuna ta ei esitanud kaebust“, ei puuduta see siiski hageja enda lepingu küsimust.
- 157 Pealegi pikendati esiteks hageja lepingut igal juhul seni, kuni hageja oli teenistuses, ja eelkõige selgub 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsuse HF vs. parlament (T-584/16, EU:T:2017:282) punktist 94, et üksuse juhataja tegi kõik vajaliku, et selliste isikute nagu hageja lepinguid pikendataks terveks aastaks, ja et ta üritas oma volituste piires taotleda võimaluse korral nende üksuses töötamise pikendamist varasemast pikemaks perioodiks. Teiseks tuleb märkida, et isegi kui kõigile Newsdesk Hotline'i kaastöötajatele adresseeritud 13. novembri 2012. aasta e-kirja tooni võib pidada familiaarseks ja kuigi ei saa välistada, et selles e-kirjas mainitud koosolekul andis üksuse juhataja mõista, et ajutiste teenistujate lepingute uuendamise võimalust võib ta hinnata, arvestades tema korralduste täitmiseega, ei ole tingimata ebamõistlik, et ülemus saab väljendada oma rahulolematust oma alluvate käitumise ja töötulemuste kvaliteedi kohta.

– *Vaidlusaluste käitumiseepisoodide tervikuna hindamine*

- 158 Võttes arvesse erinevate vaidlusaluste faktiliste asjaolude eespool individuaalselt hindamist ja hageja menetlusdokumentides kirjeldatud teisi asjaolusid või sündmusi – isegi kui neid ei olnud võimalik tingimata kõiki talletada –, eelkõige tuliseid vaidlusi 4. detsembri 2012. aasta ja 25. septembri 2014. aasta koosolekutel, on Üldkohus seisukohal, et kuigi audiovisuaalüksuse juhataja teatud kirjutiste ning neil koosolekutel, samuti hagejaga kahekesi peetud vestlustel käitumise stiili ja tooni võib pidada – sealhulgas keelelist ülesehitust arvestades – eriti otseseks ja ilustamatuks, isegi mõnel puhul kogemata sarkastiliseks, tuleb sellegipoolest märkida, et kui arvestada konteksti, milles need aset leidsid, eelkõige töökorraldusega seotud probleemide esinemist, kuid ka hageja enda tooni, eriti mõnedes nendes e-kirjades, mis olid saadetud tema ülemustele või teistele tema kolleegidele, ja nagu teatud tunnistajad märkisid, ei oleks erapooletu ja mõistlik vaatleja tingimata pidanud asjaomase üksuse juhataja käitumist sobimatuks personalieeskirjade artikli 12a lõike 3 tähenduses.

- 159 Sellega seoses tuleb täheldada, et mis puudutab teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse võimalust hinnata etteheidetud asjaolusid teenistusüksuse puuduliku toimimise kontekstis, tuleb rõhutada, et nagu on ette nähtud eespool punktis 120 ära toodud kohtupraktikas, tähendab psühholoogilise ahistamise hindamine selle analüüsimist, kas väidetud asjaolud on piisavalt objektiivsed selles mõttes, et erapooletu ja mõistlik vaatleja, kes on tavapäraselt tundlik, leiaks samas olukorras, et need asjaolud lähevad liiale ja on laiduväärsed. Käesolevas asjas on aga teenistusüksuse toimimise raskused osa kontekstist, milles väidetavad asjaolud aset leidsid, mistõttu neid saab võtta arvesse selleks, et taastada olukord, milles see vaatleja peab ennast leidma selleks, et teha kindlaks, millise hinnangu ta oleks pealtvaatajana väidetud asjaoludele andud.
- 160 Pealegi märgib Üldkohus sellega seoses, et audiovisuaalüksuse juhataja etteheited, mida ta tegi e-kirjades või koosolekutel, ei olnud suunatud üksnes hagejale ning et ülemusena oli tal õigus korraldusi anda ja meelde tuletada ning kui seda oli vaja, väljendada oma rahulolematust üksuse liikmete, sealhulgas hageja töötulemuste taseme ja kvaliteedi kohta. Lisaks, kuigi audiovisuaalüksuse töökliima ei olnud tingimata kõige sõbralikum, mida kipub näitama audiovisuaalüksuse juhataja kahe kaastöötaja töölt lahkumine, ei võimalda see tuvastada psühholoogilist ahistamist hageja suhtes. Lõpuks kalduvad dokumendid, mille hageja esitas, ja tunnistajate ärakuulamise protokollid – kui neid tõlgendada koostoimes 8. detsembri 2015. aasta kirjaga – näitama, et ta võis ise teenistuslepingu sõlmimise pädevusega asutuse poolt vaidlustatud otsuses mainitud pingetele kaasa aidata, näiteks 25. septembri 2011. aasta ning 28. veebruari ja 8. mai 2012. aasta e-kirjadega.
- 161 Mis puudutab tunnistajate ärakuulamise protokolle, siis vastupidi hageja väidetule ei võimalda viis, kuidas neid tunnistusi mugandati sellist tüüpi dokumendi jaoks, see tähendab nõuandekomitee arvamuse koostamiseks, jõuda järeldusele, et neid tunnistusi anti edasi puudulikult, ega neid kasutada sobiva tõendusmaterjalina käesoleva väite raames. Eriti ei saa ta nõuandekomiteele ette heita, et viimane esitas ebamääraseid või asjakohatuid küsimusi, kuna nõuandekomiteel on ulatuslik kaalutusõigus sellise haldusjuurduse läbiviimisel, mille teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus on talle usaldanud.
- 162 Mis puudutab tunnistuste sisu, siis see näib tõesti kinnitavat ametnike või teenistujate „klannide“ olemasolu audiovisuaalüksuses, millest üks oli ilmselgelt moodustunud Newsdesk Hotline'ist, mida juhtis hageja, ja selle üksuse erinevate allüksuste vahelisi töökorraldusega seotud probleeme, millel oli mõju nende allüksuste ülesannete mõistetavusele nende jaoks, kes pidid audiovisuaalüksusega suhtlema ja kes olid nii parlamendi seest kui ka väljast, kuid ka nende allüksuste omavahelisele suhtlemisele, millest annavad tunnistust käesolevas asjas viited raskustele, mis puudutavad ühe isiku asendamist lõunapausi ajal, teatud info edastamise korda või ka sellise otsustusahela kindlakstegemist, mis on sobiv sündmuste korraldamiseks.
- 163 Mõne tunnistusega on püütud tõendada hageja teatud süüdistuste põhjendatust, mis puudutavad audiovisuaalüksuse juhataja rasket iseloomu, tema mõningat agressiivsust hageja suhtes ning suhteprobleeme üksuse juhataja ja teiste üksuse töötajate vahel, kellest siiski ükski ei esitanud personalieeskirjade artikli 24 alusel abitaotlust. Seevastu samas suurusjärgus või isegi suuremal arvul tunnistustes on esile toodud hageja ebasobivat käitumist, mis tõendab üksuse juhataja kriitika põhjendatust hageja suhtes, samamoodi nagu ka tööalaste erimeelsuste olemasolu hageja ja teiste audiovisuaalüksuse kaastöötajate vahel, tema kalduvust tegeleda info kinnihoidmisega selleks, et teha ennast Newsdesk Hotline'i ja audiovisuaalüksuse toimimise jaoks asendamatuks, hageja vähest vastuvõtlikkust aidata audiovisuaalüksuse teisi allüksusi või isegi tema agressiivsust ja valesid tema teatud töötulemuste kohta. Mõni tunnistaja märgib pealegi, et üksuse juhataja kriitika ei puudutanud konkreetset hagejat, vaid sellise Newsdesk Hotline'i allüksuse toimimist ja tulemusi, mida hageja faktiliselt juhtis.
- 164 Kokkuvõttes leiab Üldkohus, et kuigi käesoleva kohtuasja toimiku erinevad dokumendid, sealhulgas nõuandekomitee arvamus ja tunnistajate ärakuulamise protokollid, annavad tunnistust mõnest ümberlükkamatust kitsaskohast audiovisuaalüksuse juhataja juhtimisstiilis, eelkõige ebasobivatest

solvangutest üksuse mitme töötaja, sealhulgas hageja aadressil seoses asjaoluga, et nad on „vabad minema otsima mujale [...] tööd“, võis teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus siiski, ilma et oleks eiratud personalieeskirjade artiklit 12a ja ilma, et asjaolude hindamisel oleks tehtud viga, leida vaidlustatud otsuses, viidates 8. detsembri 2015. aasta kirjas esitatud kaalutlustele, et väidetud asjaolud, kui neid hinnata kogumis, ei tõenda, et üksuse juhataja on hageja suhtes ebasobivalt käitunud, kuna objektiivne vaatleja, kes on tavapäraselt tundlik, ei oleks leidnud samas olukorras, et kirjeldatud asjaolud kahjustavad hageja isiksust, väärikust või füüsilist ja psühholoogilist terviklikkust.

165 Seda järeldust ei sea kahtluse alla asjaolu, et audiovisuaalüksuse juhatajat teavitati hageja abitaotluse esitamisest ja et juhataja omakorda informeeris sellest oma üksuse töötajaid 13. jaanuari 2015. aasta töökoosolekul. Nimelt on muidugi põhimõtteliselt eelistatav, et selleks, et kaitsta nii eeldatava ohvri kui ka väidetava ahistaja tööalast puutumatumust, ei informeerita teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus esmalt viimati nimetatud isikut ega teisi kolmandaid isikuid abitaotluse esitamisest ega avalda abitaotluse esitaja identiteeti. Kuna personalieeskirjades ei ole siiski ette nähtud sellekohaseid erinorme, võib teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus igal juhul otsustada, kui ohvri suhtes võeti eemaldamise meede nagu käesolevas asjas, informeerida abitaotluse menetlemise raames selles taotluses süüdistatavat isikut abitaotluse olemasolust, tingimusel, et selle info avaldamine ei kahjusta juurdluse tõhusust, millega käesolevas asjas tegemist ei ole. Lisaks pidi audiovisuaalüksuse töötajaid käesolevas asjas tingimata lõppkokkuvõttes haldusjuurdlustest informeerima, kuna neid kutsuti nõuandekomitee ette tunnistusi andma.

166 Sellest tuleneb, et hageja väiteosa, millega ta heidab käesoleva väite raames ette teenistuslepingu sõlmimise pädevusega asutuse „ilmset hindamisviga“ ja personalieeskirjade artikli 12a rikkumist, tuleb tagasi lükata.

– *Muud väited*

167 Mis puudutab väidet, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus eiras personalieeskirjade artiklit 24, leiab Üldkohus, et kuna see asutus tõdes ilma personalieeskirjade artiklis 12a viidatud „psühholoogilise ahistamise“ määratluse kohaldamisel õigusnormi rikkumata, et kuna abitaotluses esitatud asjaolusid, mis olid haldusjuurdluste esemeks, ei pea lõppkokkuvõttes pidama psühholoogiliseks ahistamiseks, ei tule nimetatud asutusel võtta täiendavaid abimeetmeid. Nimelt käesolevas asjas põhinesid teenistuslepingu sõlmimise pädevusega asutuse esialgu võetud meetmed ehk hageja eemaldamine ja haldusjuurdluste algatamine järeldusel, et hageja esitas abitaotluses väidetud asjaolude kohta piisavalt esialgseid tõendeid. Siiski kuna haldusjuurdluste tulemusel leidis teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus, et tegemist ei ole psühholoogilise ahistamise juhtumiga personalieeskirjade artikli 12a tähenduses, ei pea nimetatud asutus, arvestades eelkõige seda, et tal on ulatuslik kaalutusõigus, võtma teisi abimeetmeid ja ta võib seega personalieeskirjade artiklit 24 arvestades jätta abitaotluse rahuldamata.

168 Mis puudutab teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse hoolitsemiskohustuse kohta käivat väidet, siis kuigi sel asutusel on kindlasti kohustus analüüsida abitaotlust avatud meelel, ei ole vastupidi hageja väidetule sellel asutusel lasuva hoolitsemiskohustusega pandud kohustust olla eriti avatud, kuna hageja esitas arstitõendid, mis näitavad, et ta oli töövõimetu „läbipõlemise“ tõttu või isegi et tal tuli tegeleda psühholoogilise ahistamisega. Nimelt oli teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusel kohustus analüüsida seda abitaotlust, arvestades personalieeskirjade artikli 12a lõikes 3 viidatud määratlust. Sellega seoses tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et hageja esitatud arstitõendid, isegi kui nendega oleks võimalik tõendada hageja psüühilisi häireid, ei oleks siiski saanud tõendada seda, et need häired tulenevad tingimata psühholoogilisest ahistamisest personalieeskirjade tähenduses, kuna sellise ahistamise olemasolu tõendamiseks oleksid konsulteeritud arstid tingimata tuginenud üksnes kirjeldusele, mille andis hageja neile oma töötingimustest parlamendis (vt selle kohta

2. detsembri 2008. aasta kohtuotsus K vs. parlament, F-15/07, EU:F:2008:158, punkt 41, ja 17. septembri 2014. aasta kohtuotsus CQ vs. parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 127), ning igal juhul ei pidanud nad kohaldama personalieeskirjade artikli 12a lõikes 3 viidatud määratlust.

- 169 Lõpuks tuleb märkida, et seni, kuni hageja püüab käesoleva väite raames seada kahtluse alla tema lepingu pikendamata jätmise otsuse õiguspärasust, mitte aga – nagu ta kinnitab – tema lepingu ülesütlemist, tuleb tõdeda, et need argumendid on ilmselgelt vastuvõetamatud, kui võtta arvesse 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsuse HF vs. parlament (T-584/16, EU:T:2017:282) seadusjõudu.
- 170 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmas väide ja järelikult tühistamisnõuded tervikuna tagasi lükata.

Kahju hüvitamise nõuded

- 171 Kahju hüvitamise nõude põhjendamiseks väidab hageja, et talle tekitati mittevaralist kahju rikkumistega, mida teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus abitaotluse menetlemisel toime pani. Nimelt oli tema puhul eelkõige tegemist ebaselguse ja kannatustega ning tema tervislik seisund halvenes eriti alates 2014. aasta septembrist. Neil põhjustel nõuab ta kahju hüvitamiseks 70 000 euro suuruse summa väljamõistmist.
- 172 Peale selle nõuab hageja täiendavat 20 000 euro suurust summat, et hüvitada mittevaraline kahju, mis tekitati rikkumistega, mis mõjutasid haldusjuurdlust ja mis antud juhul puudutavad nõuandekomitee tööd.
- 173 Nimelt leiab hageja, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus eiras abitaotluse menetlemisel mõistliku aja põhimõtet ja kuigi teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus pöördus nõuandekomitee poole tingimustel, mis on kooskõlas ahistamisalastes sise-eeskirjades ette nähtud paindlike nõuetega, ei täitnud nõuandekomitee neid sise-eeskirju, jättes eelkõige ta ära kuulamata kümne päeva jooksul, mis on nendes sise-eeskirjades ette nähtud, ning püüdmata temaga enne 3. märtsi 2015 kontakteeruda. Samuti kritiseerib ta nõuandekomitee poolt tunnistajate ärakuulamise ajakava, märkides eelkõige, et tema 25. märtsi 2015. aasta ärakuulamise ja viimase tunnistaja ärakuulamise vahele, mis toimus 6. oktoobril 2015, jäi enam kui kuus kuud. Sellele lisandub asjaolu, et esmalt leidis teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ekslikult oma 4. veebruari 2015. aasta otsuses, et toimik on suletud. Lõpuks on hageja seisukohal, et talle tekitati samuti mittevaralist kahju sellega, et nõuandekomitee poolt ärakuulamise juures olid isikud, kes ei kuulu nõuandekomiteesse, ning kellele seega avaldati teda puudutavat konfidentsiaalset infot.
- 174 Parlament palub kahju hüvitamise nõuded rahuldamata jätta, rõhutades, et käesolevas asjas võttis teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus otsekohe abimeetmed, otsustades antud juhul viia tol ajal haiguspuhkusel viibiv hageja üle teisele ametikohale, ja avada haldusjuurdlust. Ta leiab pealegi, et hageja ei ole esitanud nõuandekomiteele kaebust ahistamisalaste sise-eeskirjade tähenduses, kuna teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusele adresseeritud abitaotluse koopia on nõuandekomitee esimehele saadetud üksnes tema kui personali peadirektoraadi ressurside direktoraadi personaliüksuse juhatajale, mitte talle kui nõuandekomitee esimehele. Lõpuks on parlament seisukohal, et hageja ei ole märkinud, millist konfidentsiaalset infot kolmandatele isikutele avaldati.
- 175 Sellega seoses tasub märkida, et varalise või mittevaralise kahju hüvitamisele suunatud nõuded tuleb jätta rahuldamata, kui need on tihedalt seotud tühistamisnõuetega, mis ise jäeti kas vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või põhjendamata tõttu rahuldamata (24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus HF vs. parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 69; vt samuti selle kohta 6. märtsi 2001. aasta kohtuotsus Connolly vs. komisjon, C-274/99 P, EU:C:2001:127, punkt 129, ja 14. septembri 2006. aasta kohtuotsus komisjon vs. Fernández Gómez, C-417/05 P, EU:C:2006:582, punkt 51).

- 176 Järelikult tuleb kahju hüvitamise nõuded osas, mis on tihedalt seotud tühistamisnõuetega, põhjendamatusse tõttu jätta rahuldamata.
- 177 Mis puudutab kahju hüvitamise nõuete seda osa, mis on seotud mittevaralise kahjuga, mis väidetavalt on seotud rikkumistega, mis on vaidlustatud otsuses sisalduvatest rikkumistest eraldatavad, antud juhul nendega, mis on seotud nõuandekomitee puuduliku toimimisega, siis Üldkohus märgib, et hagejal oli igal juhul õigus esitada abitaotlus personalieeskirjade artikli 24 kohaselt teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusele, ilma et tal oleks eelnevalt kohustus pöörduda nõuandekomitee poole (16. mai 2017. aasta kohtuotsus *CW vs. parlament*, T-742/16 RENV, ei avaldata, EU:T:2017:338, punkt 54).
- 178 Seejärel tuleb tõdeda, et hageja saatis abitaotluse peasekretärile ja üksnes koopiana nõuandekomitee esimehele, parlamendi presidendile ja personali peadirektorile. Sellest tuleneb, et hageja saatis abitaotluse koopia viimati nimetatud kolmele isikule üksnes teadaandmise eesmärgil. Seega ei saa hageja väita, et ta pöördus korrapäraselt oma juhtumi asjus nõuandekomitee poole. Nii ei saa ta parlamendile ette heita, et viimane ei teostanud järelevalvet selle üle, kas teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutusest eraldiseisev siseinstants järgis ahistamisalaseid sise-eeskirju, eelkõige nõuandekomitee kohustust kohtuda hiljemalt 10 tööpäeva pärast avalduse esitamist väidetava ohvriga, nagu see on ette nähtud nende sise-eeskirjade artiklis 11.
- 179 Mis puudutab 11. detsembril 2014 esitatud abitaotluse menetlemise kestust, siis see võttis ligikaudu 18 kuud, mis on pigem pikk ajavahemik. Siiski tuleb tõdeda, et esmalt andis personali peadirektor oma 4. veebruari ja 4. märtsi 2015. aasta kirjadest pigem ebatäpseid, isegi vastuolulisi vastuseid seoses abitaotluse vaikumise rahuldamata jätmise otsuse tegemisega. Hiljem tuvastas peasekretär 20. augusti 2015. aasta otsuses vastusena hageja sellekohasele kaebusele hea halduse põhimõttega kooskõlas, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse esitatud info oli siiski ekslik. Lisaks tuleb märkida, et kohtuasja see aspekt juba õigustas parlamendilt nendest kohtukuludest poole väljamõistmist, mida hageja kandis 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsuse *HF vs. parlament* (T-570/16, EU:T:2017:283) aluseks olnud asjas.
- 180 Mis puudutab nõuandekomitee juurdlust, siis see toimus tegelikult sellest kuupäevast alates, mil personali peadirektor pöördus nõuandekomitee poole, see tähendab 2. veebruarist 2015, kuni kuupäevani, mil nõuandekomitee oma nõuandva arvamuse andis, antud juhul 12. oktoobrini 2015, mis teeb kokku enam kui kaheksa kuu pikkuse ajavahemiku. See enam kui kaheksakuuline ajavahemik, mis annab küll tunnistust nõuandekomitee töö aeglusest, ei ole siiski ebamõistlik, kui arvestada nende tunnistajate arvu, kes tuli ära kuulata, hageja väidete liiki ja arvu, asjaolu, et nõuandekomiteesse kuuluvad erinevate teenistusüksuste töötajad, mistõttu ei saanud nõuandekomitee istungid toimuda korrapäraselt, ning et nõuandekomitee pidi neil istungitel ära kuulama teisi tunnistajaid, keda nõuandekomitee kutsus selleks, et nad väljendasid oma seisukohta hageja kohtuasjast erinevate kohtuasjade kohta.
- 181 Mis puudutab ajavahemikku, mis jääb nõuandekomitee poolt peasekretärile arvamuse edastamise kuupäeva ja vaidlustatud otsuse kuupäeva vahele, milleks on enam kui seitse kuud, siis on see seletatav sellega, et hageja kasutas õigust olla ära kuulatud põhjenduste kohta, mida kasutades kavatses teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus tema kaebuse rahuldamata jätta.
- 182 Nii on Üldkohus seisukohal, et üldkokkuvõttes ei olnud käesolevas asjas teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse poolt abitaotluse menetluse kestus ebamõistlik.
- 183 Mis puudutab hageja väidet, et teda puudutavat konfidentsiaalset infot edastati isikutele, kes ei olnud nõuandekomitee liikmed, siis peale selle, et need ei ole tõendatud, märgib Üldkohus ka, et ärakuulamiste protokolle arvestades näib, et kõik kohalolevad isikud olid sellise nõuandekomitee täisliikmed või asendusliikmed, mis kokku koosnes üheksast liikmest ja kahest sekretärist. Sellekohased argumendid tuleb seega põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

184 Eeltoodust järeldub, et kahju hüvitamise nõuded tuleb jätta rahuldamata.

185 Järelikult tuleb hagi põhjendamatusse tõttu tervikuna jätta rahuldamata.

Kohtukulud

186 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kodukorra artiklis 135 on siiski ette nähtud, et kui õiglus seda nõuab, võib Üldkohus ühelt poolt otsustada, et kaotanud pool kannab lisaks enda kohtukuludele vaid osa vastaspoole kohtukuludest või ei mõista temalt üldse kohtukulusid välja. Teisest küljest võib Üldkohus poolelt, isegi kui asi lahendatakse tema kasuks, kohtukulud tervikuna või osaliselt välja mõista, kui see on õigustatud tema käitumise tõttu, sealhulgas käitumise tõttu enne kohtumenetlust, eriti juhul, kui ta on kohtu arvates tekitanud teisele poolele kulusid põhjendamatu või pahatahtlikult.

187 Käesolevas asjas märgib Üldkohus, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus ei esitanud hagejale nõuandekomitee arvamust, selleks et ta saaks esitada oma seisukoha 8. detsembri 2015. aasta kirjas esitatud põhjenduste kohta abitaotluse rahuldamata jätmise põhjenduseks. Pealegi mis puudutab küsimust, kas personali peadirektori ja peasekretäri valduses oli see arvamus ja nõuandekomitee poolt tunnistajate ärakuulamise protokollid, selleks et võtta vastavalt vastu vaidlustatud otsus ja kaebuse rahuldamata jätmise otsus, andis parlament ilmselgelt vastuolulisi vastuseid, nagu hageja oma 26. märtsi 2018. aasta seisukohtades õigesti märgib. Nimelt kui parlament väitis Üldkohtu sellekohasele samale küsimusele vastates ehk oma 15. detsembri 2017. aasta vastuses ja kohtuistungil, et tema valduses on üksnes nõuandekomitee esimehe suuliselt tehtud protokoll, tunnistab peasekretär lõpuks 7. märtsil 2018, vastates Üldkohtu poolt kohtuistungi lõppedes sõnaselgelt esitatud taotlusele ja sõltumata hageja tõstatatud kuupäeva veast, et personali peadirektoril ja tal endal on nõuandekomitee arvamus ja tunnistajate ärakuulamise protokollid.

188 Neil asjaoludel on Üldkohus seisukohal, et parlamendi suhtumine õigustab seda, et ta kannab enda kohtukulud ise, ja et peale selle mõistetakse temalt välja üks neljandik hageja kohtukuludest.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta Euroopa Parlamendi kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja üks neljandik HF-i kohtukuludest.**
- 3. Jätta kolm neljandikku HF-i kohtukuludest tema enda kanda.**

Pelikánová

Valančius

Nihoul

Svenningsen

Öberg

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 29. juunil 2018 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

| | |
|--|----|
| Vaidluse taust | 1 |
| Menetlus ja poolte nõuded | 6 |
| Õiguslik käsitlus | 7 |
| Hagi ese | 7 |
| Tühistamisnõuded | 8 |
| Esimene väide, et on rikutud kaitseõigusi, põhiõiguste harta artiklit 41, õigust olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtet | 8 |
| – Sissejuhatavad kaalutlused personalieeskirjade kohase abitaotluse menetlemise kohta | 9 |
| – Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse kohustus edastada hagejale nõuandekomitee arvamus enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist | 12 |
| – Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutuse kohustus edastada hagejale tunnistajate ärakuulamise protokollid enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist | 13 |
| – Tagajärjed õiguse olla ära kuulatud eiramisele, mis tuleneb kohtueelses staadiumis nõuandekomitee arvamuse edastamata jätmisest | 14 |
| Teine väide, et on tehtud menetlusvigu, kuna nõuandekomitee läbiviidud menetlus oli nõuetevastane ja erapoolik | 15 |
| Kolmas väide, et on tehtud ilmseid hindamisvigu, rikutud abistamiskohustust ja hoolitsemiskohustust ning personalieeskirjade artikleid 12a ja 24 | 17 |
| – Personalieeskirjade mõiste „psühholoogiline ahistamine“ | 18 |
| – Vaidlusalune väidetav käitumine | 20 |
| – Vaidlusaluste käitumiseepisoodide üksikuna hindamine | 23 |
| – Vaidlusaluste käitumiseepisoodide tervikuna hindamine | 25 |
| – Muud väited | 27 |
| Kahju hüvitamise nõuded | 28 |
| Kohtukulud | 30 |